

Leto XIX. Stev. 44
DIREKTOR BORBE
VLAJKO BEGOVIC
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SIBL
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen
petka. — Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA BORBA
GLASILO ZVEZE
KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

„LJUDSKA PRAVICA“
USTANOVljena 6. OKTOBRA
1934 • MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK, OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
• OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
KOT „BORBA“ ZA SLOVENIJO

TROJE ODPRTIH VPRAŠANJ PRED CHURCHILLOVIM KABINETOM:

Stališče o evropski obrambni skupnosti,
Suezu in ženevski konferenci

Angleški tisk o nalogah zunanje politike

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

London, 21. februarja

Britanski tisk se obširno ukvarja z nalogami, ki čakajo
zdej britansko zunanjo politiko. »Observer« meni, da bo
morala britanska vlada zelo kmalu izdati sklepe o treh
najbolj perečih vprašanjih:

prvič, o vprašanju britanskega
povezovanja z evropsko vojsko;
drugič, o politični liniji na
bližnji ženevski konferenci o
Koreji in Indokini;
in tretjič, o pogajanjih z
Egiptom v zvezi z oporišči ob
sueskem prekopu.

»Observer« domneva, da Chur-
chill ne jemlje neuspeha berlinsk-
skih razgovorov preveč tragično.
Čeprav so se britanski delegati
vvrli iz Berlina potrti, »Chur-
chill se vedno ni pripravljen
strinjati se s tem, da pomeni kon-
ferenca štirih izguba.«

To pa še ne pomeni, da v
britanski politiki ne bo no-
vih momentov po berlinski kon-
ferenci, čeprav tu hkrati ne pri-
čakujejo kake pomembnejše spre-
membe njene osnovne smeri.

Te nove momente morda na-
poveduje »Economist«, ki piše,
da morajo zdaj ZDA, Britanija
in Francija prepričati Kremelj,
da lahko organizirajo varnost v
centralni Evropi in da imajo nar-
črt, s katerim je moč to doseči.

To pa pomeni, da mora Fran-
cija sodelovati z zahodnonemško
vojsko, da mora Dulles opustiti
nadaljnje preverjanje politike
ZDA in Veliki Britanija privo-
rniti v rizično ponovno oborožitve
Nemčije. Tedaj bo morda, zaklju-
čuje časnik, Molotov nekega dne
imel kaj novega povedati.

Iz pisanja današnjega tiska se
da sklepati, da v tukajšnji jav-
nosti pričakujejo nekatere nove
poteze v britanski zunanji poli-
tiki v zvezi z evropsko obrambno
skupnostjo, čeprav uradni krogi
niso tega potrdili.

Francoska vlada še vedno
sodi, da bi bilo najprimernejše,
če bi Britanija privolila v to, da

Apelacijsko sodišče
razsodi, da lahko vojnega
zločinca Artukovića
izročijo jugoslovanskim
oblastem

New York, 21. febr. (Tanjug).
»New York Herald Tribune« po-
roča iz San Francisca, da je ape-
lacijsko sodišče ZDA razsodilo, da
lahko vojnega zločinca Andrija
Artukovića, ki je odgovoren za
smrt pol milijona ljudi med nar-
cistično okupacijo v Jugoslaviji,
izročijo jugoslovanskim oblastem.

La časnik opozarja, da ta sodna
odločitev ne pomeni, da bodo
Artukovića, ki je bil Paveličev
notranji minister, v resnici iz-
ročili.

S to razsodbo je zgolj raz-
veljavljena odločitev federalnega
sodnika Pearsona Hulla, ki je
leta 1932 zastopal stališče, da tega
vojnega zločinca ne morejo iz-
ročiti jugoslovanskim oblastem
zaradi tega, ker ni zadevne po-
godbe med ZDA in Jugoslavijo.

Vojni zločinca Artukovića, ki živi
sedaj v Južni Kaliforniji, bo že
drugič prišel pred sodišče v Los
Angelesu.

bi pustila določeno število svojih
divizij na kontinentu in sicer
pod polnim nadzorstvom povelj-
nikov evropske vojske. Poprej je
Britanija takšne predloge odkla-
njala, zdaj, po berlinski kon-
ferenci in spričo položaja v fran-
coskem parlamentu, pa bi lahko
britanski sklep o tem, da bi za-
upali enote evropskemu povelj-
stvu, kot piše »Observer«, spre-
menil odnos sil v prid ratifika-
ciji evropskih sporazumov v Pa-
rizu.

V tukajšnji javnosti je vzbudi-
la pozornost vest iz Washing-
tona, da bi tudi Amerikanci uteg-
nili storiti nekatere nove korake
nasproti Franciji v zvezi z evro-
psko obrambno skupnostjo.
ZDA bi dale nova poročila, da

AVSTRIJSKO STALIŠČE DO BERLINSKIH RAZGOVOROV

SZ nikakor noče popustiti
je izjavil dr. Kreisky, član avstrijske delegacije
v Berlinu

Dunaj, 21. febr. (Tanjug). —
Državni tajnik v zunanjem mi-
nistrstvu in član avstrijske dele-
gacije na berlinski konferenci
dr. Kreisky je sinoči izjavil, da
z avstrijskega stališča razgovori
štirih zunanjih ministrov pome-
nijo neuspeh. »Zastopali smo
stvar naše države v Berlinu,« je
dejal, »toda za njeno svobodo se
moramo boriti tu v Avstriji.«

»Edini relativni uspeh Avstri-
je na konferenci,« je dejal Krei-
sky, »je bil dosežen s tem, da je
vladna delegacija bila navzoča
pri razgovorih o državnih pogod-
bi. Toda izjave Molotova so jasno
pokazale, da SZ povezuje skleni-
tev avstrijske državne pogodbe z
rešitvijo nemškega vprašanja. SZ
želi obdržati sedanje stanje in
noče popustiti niti za ped. To

bodo ostale njene enote v Evropi
in obljubile, da se bodo s Fran-
cijo, resda brez formalne prave-
dne do veta, posvetovale v zvezi
s premiki teh enot. Po teh vest-
eh se Dulles pripravlja, da bo
od Kongresa zahteval, naj po-
daljša veljavnost severnoatlant-
skega pakta od 25 na 50 let, da
bi ga tako vskladil s trajanjem
sporazuma o evropski obrambni
skupnosti.

Glede perspektiv bližnje že-
nevške konference sodijo tu, da
je le malo upanja, da bi tam
našli rešitev, ki bi pomenila kaj
več kot privolitve v sedanji po-
ložaj v Indokini in na Koreji.
Zadnja poročila iz Indokine ka-
žejo, da ni prav nič videti, da
bi lahko Ho Ši Minhovo vojsko
v bližnji prihodnosti potolkli.

Sicer pa poudarjajo v Londo-
nu, da pomeni ženevska konfe-
renca pomemben uspeh že zato,
ker bodo za isto mizo sedli Ame-
rikanci in predstavnik Mao Ce
Tungove Kitajske. D. Blagojevič

dejstvo je odločilo usodo berlins-
ke konference.«

Sodijo, da bodo avstrijsko
vprašanje urejali po diplomatski
sili in da bo vlada že v
kratkem poskusila doseči nadalj-
nje razgovore.

Ollenhauer in Adenauer
se bosta sestala

Bonn, 21. febr. (AFP). Pred-
sednik socialdemokratske stranke
Zahodne Nemčije Ollenhauer je
davi obvestil kanclerja Adenauer-
ja, da je pripravljen sestati se
z njim, da bi proučila politični
položaj po berlinski konferenci.
Ollenhauer ni v svojem pismu po-
vedal, kdaj naj bi bil ta sestanek,
toda poučeni krogi sodijo, da se
bosta kancler in vodja opozicije
sestala v začetku prihodnjega
tedna.

»PRIMORSKI DNEVNIK« SPET PRED SODIŠČEM

Časnik, ki se je rodil v ognju ljudske revolucije
in se nenehno bori za pravice Slovencev

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Trst, februarja

Italija toži »Primorski dne-
vnik«. Pred beneškim sodiščem se
bo te dni začela obravnava. Toda
zatožna klop bo prazna. Cemu bi
tudi kdo sedel nanjo, ko pa čas-
nik ne izhaja v Italiji, marveč v
Trstu. Kam bi pa prišli, če bi vse
države sledile temu »italijanske-
mu zgledu« in postavljale pred
svoja sodišča glavne urednike
časnikov iz drugih držav.

KER BRANI PRAVICE
SLOVENCEV ...

Kdo vse doslej še ni tožil na
prednega slovenskega protinank-
sionističnega časnika — »Primor-
skega dnevnika«?

Tega celo njegov novinarji n-
znajo naštet.

Novembra 1945 je časnik pred-
ložil članek z naslovom »Zgodba
se ponavlja«, v katerem je nave-
del, kako so v slovenskih šolah
ter v šolskem odseku angloame-
riške vojaške uprave nameščeni
mnogi izdajalci slovenskega na-
roda. Časnik so — vzlic 24 urni
protestni stavki tržaškega delav-
stva, ki je bilo nejevoljno zaradi
obrnave — prepovedali za
18 dni.

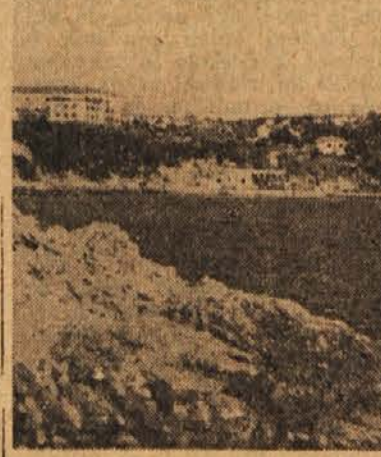
Pol leta kasneje je časnik za-
pisal, kako je Slovenca Srečka
Čadeža iz Kozane v Brdih pre-
tepel neki policaj. Obsodba:
200.000 lir kazni.

Zaradi sedmih člankov o dis-

krimiaciji proti Slovencev v
juniju 1948 so časnik kaznovali z
globo 2.800.000 lir.

Postalo je že skoroda praksa,
da vsako leto kdo toži »Primor-
ski dnevnik«. Iredentistični škof
Santini je najprej 1947 »izrekel
prekletstvo nad časnikom«, ko mu
pa to ni pomagalo, ker so ga
ljudje še nadalje branili, ga je
tožil, ker je dnevnik citiral ne-
katere odlomke iz knjige znanega
italijanskega zgodovinarja Salve-
minija, ki se neugodno izraža o

fašistično nastrojenem tržaškem
škofu.

Ob tržaški obali: Devinski grad

Köprülü
o turško-pakistanskem
sporazumu

Ankara, 21. febr. (Anatolska
agencija). Turški zunanji mini-
ster Fuad Köprülü je izjavil v
zvezi s poročilom, da bosta Tur-
čija in Pakistan podpisala sporaz-
um, da ta sporazum ne bo po-
vzročil spremembe turške politi-
ke nasproti katerikoli miroljubni
državi. Dejal je, da ne more biti
govora o kakršnem koli oddalje-
vanju od nepristranske in dobro-
namerne turške politike glede
spornih vprašanj, ki jo neposred-
no ne zanimajo, kakor tudi ne
ob kakršnem koli odstopu od
obveznosti, ki jih je Turčija prev-
zela s sporazumi, sklenjenimi z
drugimi državami.

Okoli
ženevske konference

London, 21. februarja. (Tanjug).
Spricho napada južnokorejske
vlade in Cankajška na odločitev
o sklicanju konference petih ve-
lesil v Ženevi izjavljajo v Lon-
donu, da takšno reagiranje ni iz-
menadilo. Štirje zunanji ministri
so se v Berlinu sporazumeli, da
bodo zahodne velesile pozvale na
konferenco prizadete »nekomuni-
stične vlade«, ZSSR pa »komuni-
stične dežele«.

Izjavljajo, da je Molotov spo-
ročil, da bo Kitajsko zastopal Čun
En Laj. Kaže, da se bodo razprav-
o korejskem vprašanju na ženev-
ski konferenci udeležili predstavi-
niki 16 držav, katerih čete so se
vojskovale v sklopu Združenega
poveljstva. Ni pa še znano, ka-
terim azijskim deželam bodo za-
hodne velesile poslale poziv. Kar
pa zadeva vlado na Formozu, iz-
javljajo, da o njej sploh niso
govorili na berlinski konferenci in
potemtakem poziv Cankajškove-
mu predstavniku po mnenju
Londona sploh ne prihaja v po-
štev.

1.639 milijonov funtov
za narodno obrambo

London, 21. febr. (Tanjug). La-
buristični narodni poslanec Ri-
chard Crossman poudarja v svo-
jem članku o osnutku proračuna
narodne obrambe, objavljenem v
»Sunday Pictorial«, da Velika
Britanija ne more več prenašati
tako težkega bremena in da
obrambna politika konservativne
vlade »vodi državo na rob propa-
da«.

Crossman piše, da je poglav-
na postavka tega proračuna,
da bo Anglija letos porabila 1.639
milijonov funtov za obrambo, če-
sar pa ne bo mogla vzdržati.

Prvi problemi
v delu skupščinskih odborov

Kako dolgo so lahko poslanci-proizvajalci odsotni iz
svojih podjetij — Skupne seje — Kako bosta delala
zakonodajna odbora

Skupščinska odbora za narod-
no gospodarstvo in proračun obeh
domov Zvezne ljudske skupščine
sta začela delo z obravnavanjem
osnutka družbenega plana in
osnutka zveznega proračuna za
leto 1954. Zdej bo začel delati še
odbor za prosveto zveznega sveta.
Odbori delajo prekratek čas, da
bi lahko povzeli iz njihovega dela
končne sklepe. Eno pa drži, da
so namreč začeli uspešno delati.
Toda že v tem kratkem času so
nastala nekatera vprašanja iz
dela odborov in njihovih medse-
bojnih stikov, vprašanja, ki so
predmet razgovorov med člani
posameznih odborov, so v glav-
nem naslednja: način dela odbor-
ov zbora proizvajalcev, glede na
to, ker so člani teh odborov nepo-
sredni proizvajalci in kot takšni
povezani s proizvodnjo; skupne
seje posameznih odborov obeh
domov, podrožje in značaj dela
zakonodajnega odbora ter stiki
tega odbora z drugimi skupščin-
skimi odbori. V tej zvezi smo se
obrnili na predsednika Zvezne
ljudske skupščine Mošo Pijada,
ki nam je v nevezanem razgovoru
pojasnil svoje gledišče.

DELO ODBOROV
ZBORA PROIZVAJALCEV

Kako in koliko bodo delali
stalni odbori zbora proizvajalcev,
kakor tudi odbori Zveznega sveta,
bo pokazala praksa. Drži pa, da
morajo odbori zbora proizvajal-
cev zasedati in obravnavati tista
vprašanja, ki jih določa v njihovo
pristojnost poslovnik skupščine.
Njihov položaj proizvajalcev jih
res nekoliko omejuje, ker ne
morejo biti dlje časa odsotni iz
proizvodnje.

Zdej odbori obravnavajo osnu-
tek družbenega plana in osnu-
tek zveznega proračuna. Očitno
je, da je treba o problemih za
skupnost tako važnih, razpravljati
v skupščinskih odborih dlje.
Tako pa ne bo zmeraj. Moramo
si prizadevati, da se bodo po-
slanci proizvajalci čim manj od-
tegovali proizvodnji. Razen tega
ni da bi morali odbori zbora pro-
izvajalcev po vsej sili vsako
vprašanje obravnavati kakor od-
bori Zveznega sveta. Ni pa dvo-
ma, da morajo predstavniki ne-
posrednih proizvajalcev v Zvezni
skupščini v odborih sodelovati
pri obravnavanju vseh tistih
vprašanj, ki so jim z našo ustavo

in skupščinskim poslovnikom do-
deljena v pristojnost. Praksa odbor-
ov bo to vprašanje najbolje
uredila.

SKUPNE SEJE

Poslovniki skupščinskih dom-
ov določajo seje odborov obeh
domov, in sicer v glavnem za
razčiščevanje posameznih vpra-
šanj, ali pa v primeru, kadar je
treba poslušati ekspozice predstavi-
nikov Zveznega izvršnega sveta
ali podobno. Skodljivo pa bi bilo,
ko bi vse posle opravljali na
skupnih sejah obeh domov. Skup-
no obravnavanje posameznih
vprašanj ni upravičeno in ni v
duhu ne ustave ne skupščinskih
odlokov. Kot argument za po-
trebo po skupnih sejah navajajo
nekateri prihranek na času, prak-
sa pa kaže nasprotno. Posamezne
zakonske osnutke ali osnutke
družbenega plana in podobno ob-
ravnavajo na posebnih sejah v
krajšem času kakor na skupnih.
Na skupnih sejah morajo namreč
govorniki čakati, da pridejo v
razpravi na vrsto, na ločenih se-
jah pa govornika istočasno dva
poslanca. Prihranek na času pa
v tem vprašanju ni glavna stvar.

Potreba po ločenem obravna-
vanju posameznih zakonskih
osnutkov oziroma problemov v
obeh odborih Zvezne ljudske
skupščine izvira iz značaja teh
domov. Pripombe ali izjave po-
sameznih poslancev v odborih
niso samo njihovo mnenje, mar-
več izražajo hkrati mnenje pred-
stavnikov neposrednih proizvajal-
cev.

ZNAČAJ
ZAKONODAJNIH ODBOROV

O poslovnih domov in odbor-
ov Zvezne ljudske skupščine
ima vsak odbor natanko določeno
delovno področje. Ko priprav-
ljajo posamezne zakonske osnut-
ke, je naloga vsakega odbora, da
sestavi dokončni osnutek zakona,
ki je zanj pristojen in ki ga
predloži plenumu doma, da o
njem razpravlja in ga sprejme.
Tisti zakonski osnutki, ki sodijo
v pristojnost odbora, bodo pred-
loženi zakonodajnemu odboru
doma, katerega dolžnost je, da
jih z zakonodajno-pravnega sta-
lišča prouči. Zato ni treba, da bi
zakonodajni odbor zakonski osnu-
tek obravnaval v načelu in po-
drobnostih, kakor ga obravnava
odbor. Zakonodajni odbor lahko
to stori izjemoma, to se pravi, da
obrnava zakonske osnutke tudi
v podrobnostih. Njegova glavna
naloga pa je, da zakonske osnut-
ke, ki še niso bili predloženi plenu-
mu doma v obravnavanje, opremi
s svojimi pripombami. Če
bi zakonodajni odbor vse zakons-
ke osnutke vseh odborov doma
obrnava v podrobnostih, bi
bila glede na veliko število za-
konskih osnutkov in njihov obseg
nevarnost, da bi skupščini otež-
kočili sprejemanje zakonov, ker
bi potreboval zakonodajni odbor
preveč časa, da bi to delo opravil.

Zato je v osnutku poslovnika
tega odbora predvideno, da za-
konske osnutke obravnavajo v
posameznih odborih. Ki jih se-
stavljajo praviloma v načelu in v
podrobnostih, da pa se v zakono-
dajnem odboru zakonski osnutke
obrnava v podrobnostih samo
izjemoma. Če se odbor, ki zakon
predlaga in zakonodajni odbor,
ne strinja, je treba sklicati
skupno sejo, na kateri razpravljajo
o nasprotjih. Če se na skupni
seji ne sporazumejo, morata
biti na plenarni seji doma dva
poročevalca, prvi od odbora, ki
osnutek predloži, drugi pa od za-
konodajnega odbora. Pripombe
zakonodajnega odbora bodo ve-
lialne za spreminjevalne predloge
k zakonskemu osnutku, ki pride
v razpravo.

Danes bodo stavalni v Trstu
uslužbeni javnih ustanov

Trst, 21. febr. Za jutri je na-
povedana še ena v vrsti stavk, ki
so posledica čedalje hujše gospo-
darske krize v Trstu. Stavkali
bodo uslužbenci vseh javnih
ustanov in sicer ves dan, od
9. ure zjutraj do polnoči. Ti usluž-
benci bodo stavkali, ker jim no-
čejo plačati posebnih doklad, ka-
kršne dobivajo uslužbeni držav-
nih ustanov. M. P.

FIZIČNE METODE
»PREPRIČEVANJ«

Dokler je bil časnik v poslop-
ju na tržaškem trgu Goldoni, so
fašisti in iredentisti metali skozi
okna kamenje, mazali slovenski
napis nad vrati in stalno ogra-
žali prostore, tako da so jih ved-
no morale stražiti skupine delav-
cev. Kasneje, ko se je časnik pre-
selil v poslopje, kjer je tudi zdaj,
je 1950. v pritličju eksplodirala
bomba.

Tržaški vidaljevci so izvedli
doslej na redakcijo »Primorskega
dnevnika« silno mnogo »akcij«.
Zlesti prve čase po resoluciji In-
formbiroja.

V prvih mesecih skoroda ni
bilo noči, da ne bi po 50, 100 pa
tudi več informbirojevcev vdrlo
v prostore »Primorskega dne-
vnika«, grozilo novinarjem, rezalo
telefonske žice, sedelo po mizah
in tleh in onemogočalo normalno
delo.

Vidaljevci so začeli tudi
zračno obračunavati. Kakih dvanaj-
setih dni. Nadaljevanje na 3. strani)

KONFERENCA REPUBLISKEGA SINDIKALNEGA AKTIVA

Sindikati se čisto ukvarjajo z malenkostmi in izgubljajo iz vida načelne socialistične pozicije

Ljubljana, 20. februarja

Danes je bila v dvorani Doma sindikatov v Ljubljani konferenca Republiškega sindikalnega aktiva, ki jo je začel tajnik Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije tov. Mavricij Borc. V poročilu je orisal stanje sindikalnih podružnic v času občnih zborov in po njih. Poudaril je, da se mora v odborih naših organizacij, zlasti pa sindikalnih podružnic, uveljaviti kolektivno delo, temelječe na povečanem čutu za odgovornost. Zlasti komunisti bodo morali prenehati z odklanjanjem dolžnosti v organizacijah.

Več je treba razpravljati o komunah, ki je njihova vloga, da krepijo kolektivno zavest ljudi in zmanjšujejo nevarnost lokalističnih teženj.

Dlje se je zadržal pri pomanjkljivi statistični službi, ki bi jo organizacija kot so sindikati nujno morala imeti. Ko pa se je dotaknil poslovanja posredovalnic za delo, je dejal, da so le-te večidel registrirale nezaposlene in jih podpirale, malo pa prispevale za njihovo zaposlitev. Nezaposlenost, je dejal tov. Borc, pa bi se dala zlahka odpraviti, če bi se ljudje hoteli zaposliti izven domačega kraja, ali pa v drugih strokah. Tako je na pr. podjetje »Snaga« zamenjalo delovnih moči, medtem ko je dosti fizično močnih ljudi iskalo podpore pri posredovalnicah za delo. Sindikati bodo morali posvetiti tudi več skrbi

razširjenju proizvodnje in povečanju storilnosti, kajti sicer lahko letos pričakujemo, da bo od 20.000 absolventov srednjih in strokovnih šol ostalo kakih 8000 brez zaposlitve. Krajevni sindikalni sveti pa bodo morali v prihodnje skrbeti tudi za to, da bodo s primernimi predavanji oziroma tečajmi usmerjali mlade ljudi v poklice, ki še niso prenatrpani.

Tovariš Borc je nato še grajal ravnanje društva upokojencev, ki pošilja na razna mesta memorandume z vsakovrstnimi zahtevami, medtem pa razmetava denar za potnine in noćnine odbornikov, ki se dajo težko utemeljiti.

Ko je govoril o številu sindikalnega članstva, je ugotovil, da ostaja še leta in leta neorganiziranih kakih 100.000 delavcev v Sloveniji. In prav ti ljudje, je dejal tov. Borc, zapadajo reakcionarnim vplivom in zaradi pomanjkanja zavesti zmanjšujejo sicer vidne uspehe sindikalnih podružnic v razvoju delavske samouprave in splošne kolektivne zavesti.

Sledila je razprava, v kateri so delegati poudarjali potrebo po borbi za večjo storilnost in se zavzemali za znižanje cen, kar je velikokrat odvisno od sindikatov in organov delavske samouprave. Dejali so, da se o tem vse preveč piše, premalo pa stori. Opozorili so tudi, da je šlo vprašanje vzgoje mladine večidel mimo razprav na občnih zborskih, da pa so se ti zbori čisto dotikali malenkostnih, nevažnih stvari.

Na koncu dopoldanske razprave je govoril še tov. Stane Kavčič, član Izvršnega sveta LRS. Dejal je, da je bilo lansko leto važna predločnica v zavesti naših ljudi, kajti delavski razred je začel aktivneje posegati v sploš-

na vprašanja gospodarskega razvoja. Kolektivi niso več zaprti v dogajanje svojega podjetja, ampak se že zanimajo za koristi širše skupnosti, za komune. Sindikalni odborniki in organi delavske samouprave so spoznali, da je v borbi za socializem treba videti družbeni razvoj izven tovarniških zidov. Povečala pa se je tudi samozavest delavcev kot upravljalcev in ta še nenehno raste. Seveda je pri tem tudi nekaj težav, ki pa ne povzročajo pesimizma. Treba je le doumeti pota v prehodni dobi iz kapitalizma, oziroma administrativnega socializma v pravi socializem, čemur pa bi morali bolj prisluniti zlasti sindikati. Prav tega, da bi sindikati o tem razpravljali in našli skupna politična gledišča, je manjkalo na minulih občnih zborskih sindikalnih podružnic. Sindikalne organizacije se še zmerom ukvarjajo z nekoristnimi malenkostmi, pri tem pa izgubljajo osnovno nit, socialistične pozicije, na katerih bi morale stati. Napačno bi bilo na pr. če bi vnaprej odklanjali razprave o plačah in jih proglašali za socialno demagogijo, kajti vsakogar zanima, kakšno plačo bo imel. Toda vprašanje je, če ta razprava teži k zagovarjanju nedelavnosti; potem je seveda ne moremo sprejeti, ker je borba za večjo storilnost predpogoj za boljše življenjske pogoje in bi nas taka razprava le ovirala na poti v socializem.

Grozi pa nam še ena nevarnost: da bi se namreč mnogi administrativno birokratski nazori, ki so doživeli hudi udarec na teoretskem področju in v naši zakonodaji, usidrali oziroma vtihotapili v sindikalne vrste in se povežali z zaostalostjo v njih in v našem gospodarskem življenju nasploh. Proti tem težnjam se moramo boriti, če hočemo izboljšati sindikalno delo, je končal tov. Kavčič.

Predsednik Republiškega sveta ZSS in zvezni ljudski poslanec Janko Rudolf je nato delegatom obrazložil nekatere postavke iz letošnjega zveznega proračuna. Zatem je bila konferenca prekinjena in se je nadaljevala popoldan ob 15. uri. V popoldanskem delu konference so govorili delegati o nalozah sindikatov in razpravljali o referatnih članov predsedstva, ki so jih le-ti imeli dopoldan.

GOSPODARSKI STIKI S TUJINO

Razprava o zunanji trgovini in plačilni bilanci v Odboru za gospodarstvo Zveznega sveta še ni končana. Ze sam osnutek družbenega plana in dosedanja razprava pa sta pokazala splošno sliko problema naših gospodarskih stikov s tujino. Naša država ni usmerila svojih naporov na avtar-kijo, marveč na razvijanje gospodarskih stikov s tujino. Njihova krepitev sloni na popečanju izvoza, na razširitvi zunanjetrgovinskih stikov in na pridobivanju novih trgov za prodajo naših izdelkov, na utrjevanju organizacije in poglobljanju sistema zunanje trgovine.

S temi ukrepi zagotavljamo izboljšanje plačilne bilance in polagoma odstranjujemo primanjkljaj v njej. To pa zagotavlja tudi delo in razvoj naše celotne proizvodnje, boljše izkoriščanje proizvodnih zmogljivosti ter graditve, uvoz potrebnih surovin, pomožnega gradiva in opreme, uvoz

potrebnih za široko potrošnjo in za narodno obrambo. S takšno politiko zagotavljamo enakopravnost naše države na svetovnem trgu in njeno gospodarsko neodvisnost. Zato sta zunanja trgovina in plačilna bilanca eno glavnih vprašanj, ključna postavka družbenega plana, težave na tem področju pa se hitro pokažejo na vsem gospodarstvu.

Predloženi plan izvoza za leto 1954 kaže nadaljnje povečanje izvoza industrijskih izdelkov (o primerjavi s predlanskim letom bo doseglo povečanje 32%), v glavnem povečanje izvoza metalne in elektroindustrije, nekovin in barvne metalurgije (polizdelkov). Seveda našega izvoza se nenehoma spreminja o dobro povečanja izvoza industrijskih izdelkov. Za izraunavanje plačilne bilance pa je zelo važna kmetijska proizvodnja in izvoz kmetijskih pridelkov: živine, žitinskih proizvodov, industrijskih rastlin, sadja in koruze.

Letos si bo naša država prizadevala, da bo razen udržitve na zahodnoevropskem trgu še nadalje razvijala trgovinske stike s Turčijo, Grčijo ter deželami Bliznjega, Srednjega in Daljnega zahoda. V tem oziru smo že dokaj napredovali. V teh deželah lahko dobimo za nas zelo važne surovine, kakor so: nafta, bombaž, tehnične maščobe, kaurčuk in pšenica, tja pa lahko izvažamo naše industrijske izdelke. Razem tega si bomo prizadevali razširiti trgovinske stike z deželami Afrike, zlasti pa Južne Amerike.

Nastop na svetovnem trgu, kjer zadevamo na konkurenco gospodarsko razvitih dežel, zahteva, da naša podjetja zboljšajo kakovost in izbiro izdelkov, da posopete večjo pozornost njihovemu tipiranju, pakiranju in solidnosti poslovanja. Samo tako lahko utrdimo naš položaj na svetovnem trgu. Razvoj zunanje trgovine zahteva še boljše organizacijo dela zunanjetrgovinskih podjetij in večjo uskladenost njihovega dela prek trgovinske zbornice, da bomo pospeševali zunanjo trgovino, proučevali konjunkturo na svetovnem trgu ter kontrolirali kakovost in izbiro izvoznih predmetov.

Razprava je pokazala, da bodo potrebne korekture in zboljšanje režima zunanje trgovine, zlasti glede koeficientov kreditiranja za obratna sredstva in promet z devizami. V tem oziru smo že storili potrebne ukrepe ali pa jih pripravljamo. Ureditve plačila obveznosti nasproti tujini, ki so znašale lani kakih 340 milijonov dolarjev, je eno izmed važnih vprašanj naše plačilne bilance. Letos znašajo naše obveznosti iz posojil, kreditov in nacionaliziranega imetja 32 milijard din. Zagnali smo se že pogajati za odgodelitev plačila nekaterih izmed teh obveznosti.

V gospodarskih stikih s tujino ima odločilno vlogo izvoz. Z njim pa ne moremo biti zadovoljni in o tej zvezi tudi ne s stanjem na deviznem proračunskem mestu v začetku letošnjega leta. Začeli smo dokaj slabo. Zato bomo morali ustvariti pogoje in znatno povečati napore, da bomo izpolnili predvideni plan izvoza, ker je od tega znatno odvisna izpolnitost družbenega plana v celoti.

Naši mornarji v Indoneziji

Po že prej sklenjeni pogodbi med sindikatom mornarjev Jugoslavije in predstavnikl indonezijske trgovinske mornarice po 17 naših pomorskih strokovnjakov na indonezijskih ladjah učilo mlade mornarje te dežele. Pogodba je bila sklenjena za štiri kapitane dolge plovnbe in 18 oficirjev, ki bodo odpotovali v Indonezijo v dveh skupinah, prva že te dni, druga pa najbrž do konca marca. Naši mornarji ostanejo v Indoneziji najmanj dve leti. Plačani bodo tako dobro, da bodo lahko 80% plač v tuji valutl pošiljali svojim družinam. Razem tega bodo tudi socialno zavarovani.

Polet naše kovinske industrije

Naša kovinska industrija je lani poleg naše elektroindustrije sorazmerno najbolj napredovala. Obseg njene proizvodnje je bil za 23% večji kakor prejšnje

leto. Velik polet te industrijske panoge lahko najbolj spoznamo, če primerjamo lansko proizvodnjo s predvojnjo, kakor to kažejo naslednji primeri:

	1939	1952	1953
obdelovalni stroji, ton	95	2.013	2.611
gradbeni stroji, ton	45	966	1.379
parni kotli, ton	140	2.371	2.855
kmetijski stroji, ton	3.233	9.714	11.479
železne konstrukcije, ton	6.703	24.999	39.442
kamioni	—	966	1.310

20-krat in proizvodnja kmetijskih strojev tri in pol krat. Avtomobilov pred vojno sploh nismo izdelovali, lani pa se je proizvodnja v mariborski tovarni v primerj s prejšnjim letom skoraj podvojila. Omemiti je še znatno povečanje izdelanih železnih konstrukcij, ki je dosegla šest in polkratni predvojni obseg.

Delo mladinske konference v Ljubljani

Revolucionarnost delavskega razreda in mlade generacije jamstvo za razvoj socialistične družbe

Mladina in športna društva — O življenju šolske mladine — Beseda tov. Vladimira Krivica

Ljubljana, 21. febr.

Mladinci iz Ljubljane in okolice, ki so razpravljali na današnji mladinski konferenci, so s svojim tehitim obravnavanjem problemov, ki so hitejo mladine, dokazali, da se zavedajo nalog, ki so odmerjene naši mladi generaciji. Tov. Polak je obširno govoril o dejavnosti mladine v športnih organizacijah. Številke, ki jih je navajal in ki prikazujejo, koliko naše mladine je vključeno v raznih športnih društvih, niso take, da bi se z njimi lahko pohvalili. Od 4900 ljubljanskih športnikov je 3600 mladincev, dalje pa se mladina udeležuje še v planinstvu, ljudski tehniki in strelstvu. Prav zato, ker je še precej mladine, ki je šport ne navdušuje, je tov. Polak ostro obsodil težnjo k profesionalizmu v našem športu. Dejal je, da nikakor ni v smislu socializma, če imamo le nekaj res kvalitetnih športnikov, temveč morajo naše športne organizacije težiti za tem, da pritegnemo k udeleževanju čim širši krog ljudi in zlasti mladino. V vsej Sloveniji je le 700 atletov, moralo pa bi jih biti vsaj približno toliko, kot je mladine, za katero tek, plavanje in podobno res ne sme biti neznan stvar.

Tovarišica iz internata za glasbeno šolo v Šiški je prikazala delo in živ-

ljenje v tem internatu, edinem te vrste v Jugoslaviji. Tu stanejo mladinci in mladinke iz najrazličnejših krajev Slovenije, ki obiskujejo najrazličnejše šole, hkrati pa imajo v domu možnost, da se učijo raznih instrumentov. Ker je mladina v internatu prav sedaj slišala neke govornice o ukinitvi internata, se je tov. delegatka obrnila na konferenco, naj bi tudi mladinska organizacija podprla njihovo zahtevo, da bi vrnisanje tega internata reševali skupno delu uprave in mladine. O svojem delu, težavah in skrbih ter uspehih so govorili tudi delegati iz vrst vajenske mladine. Ker večini vajenskih šol pa tudi internatov primanjkuje denarja, 15 vajenskih šol in internatov pa je bilo celo razpuščeno, ker niso priliči z računi na čisto, je delegat sprožil misel, kako bi tudi v teh domovih postopoma uvedli nekako samoupravljanje, hkrati pa vzbudili zanimanje za te zavete tih domov, v katerih je tudi precej sirot naših borcev, pri širši javnosti.

Več tovarišev je govorilo o življenju in delu šolske mladine. Čeprav so se prav sedaj provalni forumi odločili za zmanjšanje učnih ur na šolah, je marsikje ostalo tako, kot je bilo poprej, ali pa so črtali le ure iz tolovadbe in podobno. Mladina se je resno zavzemala, da bi bilo hkrati treba spremljati učne

načrte ter omejiti snov, ki jo predavajo po gimnazijah, na najnujnejše, kar mora mlad človek znati. Tovariš s tehnične srednje šole pa je v zvezi s tem dejal, da bi bilo treba pri njih pouk razširiti na normalno število, potem snovi ne bo mogoče obdelati v sedanjih štirih letih.

Ob koncu razprave se je oglašil tudi tovariš Vlado Krivic. Pohvalil je delo konference ter razpravljaj nato o našem socialističnem razvoju ter o nalozah in delu bodočih komun, katerih pomen je razumela tudi mladina, saj je med prvimi organizacijami predlagala združitve mesta in okolice. Prikazal je napačnost Džilasovih idej in potkusov likvidiranja ZK, sindikatov, mladinske organizacije itd. Dejal pa je, da nas vsi taki izpadi ne motijo, kajti razvoj gre naprej in to zaradi revolucionarnosti našega delavskega razreda in revolucionarnosti mlade generacije. Zhranil mladincem in preko njih vsem članom LMS je položil na srce, naj tudi mladina po svojih možnostih vlije vse sile, da bodo naše komune zaživele, da bomo obratnili s preostalimi zastaralimi nazori ter visoko dvignili socialistično moralo.

Po končani diskusiji je konferenca izvolila nov okrajni komite LMS. M. N.

Nekaj članov gospodarskega odbora Zveznega sveta Ljudske skupščine FLRJ s članom Zveznega izvršnega sveta Francem Leskoškom in podpredsednico Ljudske skupščine Lidijo Sentjurčev v sredini

OBCNI ZBOR REPUBLISKE TRGOVINSKE ZBORNICE

POMEMBNA RAZPRAVA slovenskih gospodarstvenikov

Občni zbor je sprejel nekatere spremembe zborničnega statuta — Sklep o osnovanju podjetja »Gospodarsko razstavišče« — Ostra kritika izdajanja uredb z veljavnostjo za nazaj — Predlog za formiranje koordinacijskega odbora republiških trgovinskih zbornic

Maribor, 21. februarja. Danes je občni zbor Trgovinske zbornice Slovenije nadaljeval delo. Na vrsti so bila najprej poročila komisij, ki so večeraj popoldne ločeno razpravljale o posameznih problemih.

Komisija, ki ji je bila zaupana priprava predlogov za spremembo zborničnega statuta, je po večerajšnji razpravi predlagala glede članstva v zbornici nekakšno simtezo direktnega vključenja in zveze zbornic. Spremenjeni statut, ki ga je občni zbor osvojil, zagotavlja tudi neposredno sodelovanje lokalnih zbornic v konkretnih problemih posameznih strok in zborničnih odborov.

Poročevalec komisije za razstavišče je poudaril, da bo to razstavišče predstavljal prostor slovenskega gospodarstva, v katerem bo gospodarstvo stalno prikazovalo svojo proizvodnjo, kjer bodo trgovsko zainteresirani obiskovalci imeli pregled nad proizvodnjo in se povezovali z za-

stopniki podjetij, ki bodo razstajvala. Občni zbor je sklenil, naj se to gospodarsko razstavišče osnuje kot zbornično podjetje. Odnos med tem podjetjem in zborničnimi člani, ki ga bodo uporabljali, bodo regulirale obojestranske pogodbe. Gospodarske organizacije, ki bi hotele postati član tega podjetja, bodo plačale ustanovni prispevek od 500.000 do 1 milijona dinarjev. Manjša podjetja, ki tega prispevka ne bi sama zmogla, bodo lahko nastopala kot ustanovni člani v družbi z drugimi manjšimi podjetji ali v sklopu svoje lokalne zbornice.

Komisija za finančna vprašanja je v svojih predlogih, ki jih je občni zbor sprejel, poudarila med drugim zahtevo, naj državni organi prenehajo izdajati razne uredbe z veljavnostjo za nazaj, kajti to vnaša v gospodarsko poslovanje negotovost in povzroča znatno škodo. Komisija je ugotovila tudi to pomanjkljivost, da mnogim novim gospodarskim uredbam ne sledijo pravočasno ustrezna pojasnila, razen tega pa je zahtevala še istočasno izhajanje uradnih listov v vseh republikah. Prav tako so posamezni delegati, ki so posegli v razpravo, ostro kritizirali to, da pri sestavljanju nekaterih uredb niso dovolj upoštevane upravičene pripombe zbornic in gospodarstvenikov, kar povzroča, da se prikradejo v nekatere uredbe hude pomanjkljivosti. Tudi komisija za zunanjo trgovino je protestirala zaradi nezadostnega upoštevanja mnenja zbornic in drugih gospodarskih organizacij pri raznih gospodarskih ukrepih.

Komisija za organizacijo tržišča je med drugih predlagala, naj bi čimprej izdali pravilnik o prometu z mlekom in mlečnimi izdelki ter vinarski zakon, omenila pa je tudi to, da bi bilo treba spričo težav v lesnem gospodarstvu čimprej določiti, kdo je upravičen trgovati z lesom. Na dalje je komisija ugotovila, da se večkrat zanemarljivo vključevanje izvoza s potrebami podjetij po domačih surovinah, zato se večkrat po nepotrebnem pripeti, da podjetjem zmanjka domačih surovin in jih morajo zato uvoziti.

Zelo so se križala mnenja v razpravi komisije za strokovno šolstvo, zlasti glede zbiranja prispevkov. Večina delegatov se ni strinjala s tem, da bi se obvezni prispevki podjetij zbirali pri re-

publiški zbornici. Zato je občni zbor sklenil, naj se ti prispevki zbirajo pri okrajnih (mestnih) zbornicah, le določen odstotek pa naj bi se od tam odtekal v skupen sklad pri republiški zbornici, ki bi bil namenjen za skupne potrebe trgovskega šolstva v Sloveniji. Občni zbor se je nadalje izrekel za prenos pristojnosti vajenskih šol na trgovinske zbornice ter za ustanovitev poslovske šole, medtem ko je smatral, da abiturientski tečaj zaenkrat še ni potreben.

Zastopnik hrvatske trgovinske zbornice je predlagal, naj bi osnovali koordinacijski odbor vseh republiških trgovinskih zbornic v državi. Ta odbor bi prejel stalne konference o problemih, s čimer bi republiške zbornice dosegle enotnost v delu. Ta predlog so vsi delegati navdušeno pozdravili. Hkrati se je odbor izrekel proti nameravani ustanovitvi zunanjetrgovinske komore (s tem stališčem obnega zbor se je solidariziral tudi zastopnik hrvatske trgovinske zbornice), češ da bi s tem, ko bi zunanjo trgovino nekako odvojili iz splošne gospodarske problematike, s katero se ukvarjajo trgovinske zbornice, prišli olje na ogenj raznim birokratskim težnjam v zunanji trgovini. M. Z.

V nekaterih krajih v Srbiji je sneg tako debel, da so ponekod na ulicah izkopali rove v njem

Pisma vrednostne

Knjiga o Zvezni ljudski skupščini

Tovariš urednik!

»Borba« je doa — ali trikrat objavila pisma svojih bralcev, v katerih poudarjajo potrebo po tiskani knjigi o Zvezni ljudski skupščini. Novinarsko založniško podjetje Društvo novinarjev Srbije je takoj po poltrobah sprejelo svoj program založniške dejavnosti za letošnje leto poljudno pisano knjigo o Zvezni ljudski skupščini. Knjiga bo obsegala poročaj in pristojnost Ljudske skupščine po ustanovenju zakona, nopolni sistem, zadnje politve, njihov izid v primerjavi z izidi iz leta 1945 in 1950. Številco poslanecov in republikah, njihov poklic in narodnost, ureditve Ljudske skupščine (domova, pristojnosti, njuni skedine itd.), kratak pregled poslanstva, pristojnost in vlogo odbornikov in komisij, konstituiranje Skupščine, damov in odborov, imeni članov, pristojnosti in sestava Zveznega izvršnega sveta ter življenjepise vseh ljudskih poslancev s fotografijami.

Menimo, da bomo s tem zapolnili przel v naši založniški dejavnosti in izdali knjigo, ki je res nujno potrebna. Gradivo je zanj že pripravljeno in v tisku bo kmalu objavljeno obilno narožbo.

Novinarsko založniško podjetje Društva novinarjev Srbije.

Posmeh ameriškemu časnikarstvu

Hecht-Mac Arthurjeva komedija »Prva stran« v Drami

Avtorja »Prve strani« sta zadelo v svoji komediji sta pokazala na ameriškega novinarja: oropan iluzij, ujet v blazno tekmo atomskega življenja, nacija v zobovju dolarskega kolesja. Hlasta za senzacijami, si krči pot na prvo stran »Daily Newsa« ali katerega koli drugega časnika, se veseli »sredstva« s hrenovko, a ob tem duhoviti, se opaja nad anarhizmom, si s humorjem krajša monotonijo vsakdanjosti... Da. Tudi to je življenje. Pa: bog z njim.

Vendar: komedija ni nič drugega kot zanimiv, formalno odlični, klasično komponiran in čudovito spretno napisan akval iz časnikarskega življenja, ki ga sodobna književnost in film pogosto obravnavata, ki ga srečujemo iz dueva v dan, a ki kljub temu venomer ostaja sterna incognita. To so vrednote komedije. Sicer pa ni umetnina.

Ne glede na veselo repertoarno melanco (ta oznaka morda povsem preprosto, a zato dovolj nazorno razjasnjuje nenačrtno načrtnost programske linije v letošnjem delu SNG), v kateri ima Hecht-MacArthurjeva komedija kar se da trdno, častljivo mesto, vendarle prijetno razveseljuje druga stran »Prve strani«: zanimiva, tehno domišljena in bogato domiselna njena odrska poudaritev. Seveda veljajo ti pridevki v prvi vrsti režijski konceptji in nekaterim igralskim kreacijam.

Režiser Franc Jankič, ki se od režije do režije bolj in bolj izpoveduje kot razmišljujoča, ličiča, primerno mladostno drzna in brčias prav zato najbolj simpatična ustvarjalna osebnost, je uspel zlasti v tem: živčnost, brezobzirno drvenje življenja in dogodkov ter nujno posledico tega: človekovo prizadetost in prizadevnost za prežanje na

takšen ali drugačen plen, ki ga rodi noč chikaškega ali katerega koli milionskega mesta onstran velike luže, na drugi strani pa neprizadetost prav istega človeka za vse tisto, kar običajno imenujemo humane, etične in moralne vrednote v družbi, vse te anarhizme — v naši komediji sila skromno in površno, pa vendarle v določeni obliki vidne v novinarski sobi kazenskega sodišča — je režiser zlasti v prvem in drugem dejanju ponazoril z nenavadno dinamiko zunanjega dogajanja, z ustvarjanjem vzdušja, v katerem je zrak prepojen s cinizmom in nezaupljivostjo, s pretrganim krotom in zbežnostjo. Janik je prav s forsiranjem tempa, s kar se dá pospešeno dikeljo, z govornjem več oseb na en mah, z vpadanjem, z duhovito, dinamično in z velikim razmahom razdlenjeno mizansceno, jasno in plastično izoblikoval svojsko štimungo pravcatega, po senzacijah živčno hlastajočega, časnikarskega panoptikuma.

Kljub temu, da je dejanje komedije že samo po sebi dobesedno napeto, je v veliki meri režiserjeva zasluga, da ga je tudi navzočler stopnjevito dograjeval. V tem smislu je zlasti uspešno prvo in deloma drugo dejanje: na eni strani vsa nenavadna, vanja razgibanost, brezobzirno duhovičenje, zvonjenje telefonov in posmehovanje, v nasprotje temu pa že v režijskem konceptu s premišljeno serioznostjo in počasnim izrazom zasnovani nekateri liki (Jennie, Molly Malloy, Mrs. Grant, Mr. Pincus, Woodenshoes Fichorn, Walter Burns) — prav ta kontrast v vodenju ansambelske igre, je daljal celotnemu dogajanju problemsko smiselnost, notranjo napetost in zaokroženost. Če te kvalitete veljajo za prvo in del drugega dejanja, četudi bi lahko

navedel vrsto drobnarij, kjer bi režiser lahko na zanimivejši način sproščal fantazijo in kljub tako odlično tehnično in smiselno izpeljanim mestom, kot so vse množične scene ali na priliko sklepni prizor prvega dejanja, je v drugem delu komedije deloma po avtorjevi krivdi, deloma pa po režiserjevi napetosti usahnila, dinamika popustila: zdelo se je, kot da se v časnikarskem čebelnjaku ustavlja čas. In res: ob koncu je bilo že kar dolgčas, ki ga celo avtorjev »unhappy end« — ni mogel rešiti.

Posebnih pripomb ni bila vredna pogovorna odrska izreka, ki sta jo režiser in lektor — brčias je to pobuda nedavne gledališke polemike — poskušala uveljaviti v komediji. Ta navdvo koristen začetek pa je, seve, imel svoje težave: v govorjenju je bila občutena mešanica vseh mogočih dialektičnih odtenkov; česti »skoki« iz pogovorne in zborna izreka; končno še: nerazumljivi in nepojasnljivi kriteriji, ki so odločali o tem, kdo naj bo v govorici vsakdanji, kdo izbran. Kljub temu sem pre-

Maksim Sedej: Deklica in maskare

pričan, da ne bo ostalo zgolj pri začetku in bo v sodobni dramatik, zlasti v komediji mogoče uveljaviti pogovorni jezik. Vsekakor: začetek, ki ga kaže pozdraviti, nadaljevati in o njem resno premišljati.

Med časnikarsko galerijo (Jože Zupan, Boris Kralj, Drago Makuc, Maks Bajc, Aleksander Valič, Stane Česnik, Branko Miklavc), ki se je v celoti predstavila kot dokaj živahen in vseskozi razgiban igralski organizem, sta vidnejša izstopila Miklavc in Bajc in seveda glavni in aktiver novinarskega spektakla Jurij Souček v vlogi Hyldija Johnsona. Dastavno je Souček plastično in prepriljivo ustvaril Hyldijev lik, je vlogi manjkalo enotnosti: Johnson je bil zlitna situacije in specifično Součkove komike ter resnobnih elementov in lastnosti, ki tega osrednjega časnikarja ločijo od tega, njegovih stanovskih tovarišev. Kadar je Souček prekoračil okvirnice svojega igralskega temperamenta, je bil sicer manj originalen, toda bližji Johnsonovi značajni podobi.

Daleč nad povprečje sta se v svoji igri dvignila Mla Kečičeva (Jeneta) in Lojze Potokar (Mr. Pincus). Kečičeva je s čudovito mimiko in drugimi, dokaj preprosto zasnovanimi sredstvi sijajno, manj ameriško, pa tembolj človeško izdelala droben lik pometalce, Lojze Potokar pa z zmernostjo, počasno in premišljeno dikeljo, z znanje hladnimi, a notranje doživljenjski reakcijami iz posebnega Pincusa ostvaril pomemben odski lik, ki mu gre po pravici vzdevek prave umetnine.

Problematično osebnost Molly Malloy

je igrala Ivanka Mežanova. Molly je čuteča ženska, ki jo je ameriška družba pahnila v razvrat. Z vidika osebnega repertoarja Mežanove je Molly presenečljivo in zanimivo izoblikovan lik. Postavljena v dogajanje »Prve strani« in zasnovana tako, kot smo jo videli, pa ni bila prepričljiva. Tista histerična kričavost in razgretost je bila v odnosu do položaja Molly sicer razumljiva, a Mežanova jo je le preveč pretirala in bolj z zunanjo zagrizenostjo in veherentnostjo razburila. Mrs. Grantova Elvire Kraljeve se uvrča med boljše odigrane vloge v komediji. Isto velja za Janeza Cesarja in Stanca Potokarja, ki je z župansko naškrobljenostjo in udružano pokvarjenostjo prav dobro tiral zelo simpatično, a tu in tam le preveč v karikaturo pomaknjeno podobo šerifa Hartmana, ki ga je igral Pavle Kovič.

Edvard Gregorin je kot Walter Burns igral pač s rating in v stilu, kot smo ga pri njem pogosto vajeni. Vendar se je ta »stila« tokrat še dokaj posebejo vskladil s podobo glavnega urednika »Herald-Examinerja« in z dogodki, ki ga v komediji zaposlujejo. Majda Potokarjeva iz papirnate vloge Peggy Grant ni mogla narediti veliko več, kot je storila. V epizodnih vlogah sta nastopila Maks Frijar in Lojze Rozman.

Niko Matul in Mile Korun sta tudi tokrat zasnovala sceno. V nekaterih nadržnostih je bila scenaska podoba sicer zanimiva in iznajdljiva, v celotni globinski in floristični rešitvi pa dokaj toga, hladna in pre malo studiozno domiselna. Večja sproščenost in bolj razgibana razdlenost, pa tudi efektnjša ameriška slikovitost interierja bi dogajanju komedije in celotni impresiji močno koristila.

Komedijo je poslovenil režiser Franc Jankič. Vasja Predan

V BEGRADU BODO ZAČELI IZDAJATI NOVO GLEDALIŠKO REVIZIJO

Kmalu bodo v Beogradu začeli izdajati novo mesečno revijo, ki bo obravnavala le gledališka vprašanja. Namenjena bo tako dramskim umetnikom kot občinstvu. Bržkone jo bo izdajalo Društvo gledaliških umetnikov Srbije.

AKTUALNI KULTURNI PROBLEMI

Mnogi čuvarji kulturnozgodovinskih spomenikov niso za to usposobljeni

Ze med lansko turistično sezono so bili skoraj v vsej državi postavljeni plačani čuvarji kulturnozgodovinskih spomenikov. Njihova dolžnost je, da dajo domačim in tujim turistom pojasnila in jih spoznavajo s pomenom spomenikov. Omenjena novost je zelo koristna vsaj za tiste kraje, kjer so turistom dajale pojasnila razne osebe, ki največkrat niso imele osnovnega znanja o objektu, ki so ga čuvali. Na primer z enim najstarejših kulturnozgodovinskih spomenikov — Pečko patriarhijo je turiste spoznavala stara ženska, ki je bila obenem v službi pri tamkajšnjem župniku. Njena pojasnila so obstajala iz tega, da se je pred vsako fresko prekrizala in da je turiste na koncu poprosila, naj nekaj darujejo za vzdrževanje samostana.

Služba čuvarjev kulturnozgodovinskih spomenikov, ki je za razvoj turizma velikega pomena, ima še vedno več pomanjkljivosti, ki bi jih bilo treba odpraviti pred začetkom nove turistične sezone. Tu gre za usposobljenost

Lojze Rozman in Ivanka Mežanova

Razstava slik M. Božovića

Milan Božović, ki razstavlja te dni svoje slike v galeriji ULUS na Terazijah, dokazuje, da se je dokončno dvignil iz tiste mračno sive faze, v kateri smo ga poznali prej. Zdej snuje svoje slike na svetlomodrih in rdečkasto rjavih odtenkih, ki vplivajo na človeka toplo in privlačno. Na drugi strani pa toplota teh akordov, dobljena bolj z razumevanjem za okusno kakor z neposrednim občutkom narave, povzroča, da so skoraj izključno brez ostrine. Slike vplivajo nekako skozi meglico. Najmanj velja to za sliko »Stara hruška v Kasapovičih«, pri kateri se slikar z listimi likovnimi sredstvi, toda z več osredotočenosti v proučevanju oblike in gradiva tkiva ni zadovoljil s prijetnostjo toplega in dremajočega poletnega vzdušja, marveč je iskal globljih in trajnejših osnov v resnici analize.

V motivih Božovičevih slik nahajamo turistični čut, ki gre vzporedno

z omejevanjem na nekakšno prijetno vtisov. Silke kakor so »Sulejmanija« (Travniki), »Peristil« (Split), »Morje pri Marjanu« in druge pričajo o smeri takšnega zanimanja. Kompozicija »Nakladanje sena v Hrastnici« je zamovana zelo naravno. V sistemu barvanja pa je videti sledove slovenskih impresionistov.

A. Celebonović.

Kulturne beležke

VLADIMIR POGAČIČ BO REZIRAL »NOČ ZAROTE«

Filmski režiser Vladimir Pogačič je sprejel ponudbo »Avala filma« za režijo novega filma po scenariju »Noč zarote«, ki ga je napisal književnik Aleksander Vučo.

Scenarij obravnava dogodke v Srbiji leta 1903. Ljubezensko zgodbo v senci zarote proti Aleksandru Obrenoviću in njegovi ženi Dragi Mašin.

»AGONIJO« BO REZIRAL FEDOR HANZEKOVIC

Režiser filma »Stojan Mutikaša«, ki bo te dni končan, Fedor Hanžeković, je sprejel ponudbo Avala filma za režijo scenarija »V agoniji«, ki ga te dni končuje Radoš Novaković po istoimenski drami Mirosl. Križića.

PRED SNEMANJEM »VSTAJE V SRBIJI«

V kratkem bodo začeli snemati kratkometražni film »Vstaja v Srbiji«, za katerega je napisal scenarij Miroslav Panč-Sturep. Film bosta režirala Vera in Ljubisa Jelić.

KONČAN JE FILM O ZMAJU JOVANU JOVANOVIČU

Avala film je kot svoj prispevek k proslavi 50-letnice smrti Zmaja Jovana Jovanovića, ene največjih osebnosti srbskega javnega in kulturnega življenja v drugi polovici 19. stoletja, te dni končal kratkometražni film o njegovem življenju in delu.

Razstava jugoslovanskih srednjeveških fresk v Düsseldorfu

Düsseldorf, 21. febr. (Tanjug). V navzočnosti mnogih kulturnih in javnih delavcev Düsseldorfa je bila danes ob 11 svečano odprta razstava jugoslovanskih srednjeveških fresk.

Ob odprtju je med drugim govoril tudi jugoslovanski veleposlanik dr. Mladen Iveković, ki je dejal, da je ta razstava največji prispevek k kulturni izmenjavi med našima dvema državama po vojni ter pripomnil: »Veseli bi nas, če bi videli v Jugoslaviji reprezentativno razstavo starega nemškega slikarstva, predvsem del velikih mojstrov renske srednjeveške kulture.«

Mojster na oboi v Ljubljani

Danes zvečer bo imela ljubljanska publika priliko slišati izrednega mojstra iz Angije — oboista svetovnega merila, Leona Goosensa, ki bo izvajal dva koncerta z orkestrom Slovenske filharmonije.

Ce pregledamo vodilne angleške časopise »Yorkshire Evening News«,

Leon Goosens

»Whitchaven News«, »Scottish Daily Mail« in druge, srečamo v kritikah same superlative — njegovi koncerti so cenjeni kot glasbeni dogodki največje važnosti. Kritiki poudarjajo njegovo izvrstno fraziranje in perlektno obvladavanje dinamike in tehnične sploh. Po časopisnih poročilih mu daje publika s pravimi ovacijami priznanje za njegovo virtuozno in neprekosljivo igro.

Virtuoz Leon Goosens izhaja iz zelo nadarjene in muzikalne družine v Liverpoolu. Njegov oče in njegov ded sta bila oba dobro znana dirigenta, njegova mati pa znana operna pevka. Njegov brat Eugène je čisljan pri evropski in ameriški publici kot dirigent in skladatelj, njegov drugi brat Adolphe, ki je bil tudi glasbenik, je padel v Franciji leta 1916, njegovi dve sestri Marija in Sidonija pa sta slavni harfistki.

Da se je Leon Goosens odločil ravno za ta instrument, se je zgodilo deloma po njegovih lastni želji, deloma zaradi tega, ker je njegov oče dobro vedel, da ima vse kvalitete, ki so potrebne, da more obvladati ta zahtevni instrument.

Ze s 17 leti je vstopil kot glavni oboist v Queen's Hall Orchestra. Toda naslednje leto (1915) je prekinil službo, ker je šel v vojsko ter se pridružil Middlesexovim huzarjem. Večji del vojne je služil v Franciji, kjer je bil malo pred koncem prve svetovne vojne težko ranjen v borbi.

Po vojni se je vrnil v orkester, a njegova kariera se je pričela naglo razvijati. Sodeloval je kot prvi oboist v raznih orkestrih in komornih ansamblih (Londonski pihalni kvintet), posvetil se solističnemu igranju, nastopil v radiu London, Belfast, Cardiff in Newcastle. Leta 1923 ga je »The Royal College of Music« izbral za profesorja oboe, naslednje leto pa se Akademija za glasbo.

Leta 1950 je gostoval z ogromnim uspehom v Washingtonu. Odletel stalno koncertira in mnogo snema za gramofonske plošče, ki so zelo cene, enako kot cenijo njegove redne oddaje pri BBC. Z. N.

DVE »AMERISKI TRAGEDIJI«

PESNIKOVO ŽIVLJENJE IN SMRT

Uboj pesnika berača Bodenheima in tragična literarna slava zločinca Chesmana na pragu plinske celice

New York, februarja. Pred tridesetimi leti, ko je njegovo ime delilo slavo Bena Hechta ali Carla Sandburga, je Maxwell Bodenheim napisal tudi pričujoče slike:

»Fočal pojdem po tej ulici, potem se hitro obrnem in na nogah bom čutil poljub smrti ko vonj dežja.«

Pred nekaj dnevi so pozabljena pesnika Bodenheima, potepuha in beskih postav newyorškega Montmartra Greenwiche Villages, našli s prestreljenim grlom v ledenomrzli podstrešni sobici Tretje avenije šte. 97 Zena mlajša od njega, je ležala poleg moža, ki ji je posvetil pesnitev »Ruth«, eno zadnjih svojih del, napisano kdo ve ob kateri čaši piva, kupljenega za običajno dajati Maxwellu Bodenheimu, če jim je napisal nekaj priloznostnih rim.

Bodenheim je začutil poljub smrti, ki ga je bil napovedal v svojih mračnih stihih pred tridesetimi leti. In po dežju je ditale, natanko tako kakor je šel, da bi to bilo.

Policaji, ki so vdrl v sobo, so našli ob njem samo več sto listov s tisočimi stih. To je bilo vse, kar je lahko berač-pesnik zapustil dedičem, ki jih nima; in tisti, ki so mu izkazovali čast, ko je še imel dostop v založbe, so se spomnili starega nekdanjega znanca s ponudbo, da bodo povrnali stroške za njegov pogreb.

Tako je pesnik iz Hermannsvilla (Mississippi) končal svoje burno življenje. Pomivalec posode Harold Weinberg, ki je v tej bedni sobi ponudil gostoljubje brezdomcu Bodenheimu, je uboj priznal. Motiv: ljubezen do Ruth Bodenheim.

„Celica 2455, vrata smrti“

Istega dne so mnogi časniki na prvih straneh objavili vesti o drugi kulturni tragediji: tokrat o zločincu Chesmanu, ki je — ko je pet in pol let v ječi čakal na smrt v plinski celici, ki se mu je zdaj popolnoma približala — napisal delo, že zdaj ocenjeno kot eden največjih prispevkov k moderni ameriški literaturi.

Chesman so po dolgi preiskavi razkrinkali kot »bandita Aleje lju-bezni« v Los Angelesu in obsodili za

Opisujoč človeške strasti in premagujoč predsodke je Bodenheim v burnih dvajsetih letih našega stoletja doživel slavo, trideset let pozneje je pesnik še enkrat, čeprav samo za trenutek, našel mesto v stolpcih, ki so mu bili že zdavnaj zaprti.

Pa tudi te kriminalne kronike, ki so zdaj omenjale ime pisca »Šestdesetih sekunde«, »Norega človeka«, »Crne garde« in drugih del, Bodenheim ni bil mogel videti. Newyorško podzemlje, o katerem vse kronike prabčijejo samo suhoparna policijska poročila, pa je tako izgubilo pesnika »izgubljenega rodu«.

17 razbojništev, izsiljevanj in poskušanih posilstev. Njegova smrtna kazen je najbrž kmalu potrjena in vse kaže, da Chesman ne bo doživel izida svoje knjige »Celica 2455, vrata smrti«, ki bo izšla 26. julija.

Velika newyorška založba je prevzela Chesmanov rokopis, ki bo vrge pisatelju 100.000 dolarjev. Ker ne verjame, da bo to dočkal, svojcev pa nima, da bi za njim dedovali, je že

določil, naj se za ta denar šolajo trije otroci.

Apelacijska sodišča so že dvakrat zavrnila Chesmanovo prošnjo za pomilostitev. Advokati in sodniki pravijo, da so te prošnje pisane »briljantno«, da pa je kaj malo upanja, da bi jim vrhovno sodišče ZDA, ki v končni instanci odloča o njih, ugodilo.

Samo če sodišče ne bi upoštevalo Chesmanovega romana o življenju v ječi, je rekel eden izmed njih, in bi ga pomilostilo iz tega razloga.

Toda — 34 let star zločinec — literat pomilostitev na tej podlagi odklanja. Knjige nisem pisal zato, pravi. Trdno sem prepričan, da imam pravico do ugodne rešitve, zakonito pravico. Po pravici rečeno, ne morem pričakovati, da bi guverner ali kdorkoli prizanesel mojemu življenju samo zato, ker sem napisal to knjigo.

V celici 2455, kjer čaka, kdaj pride na vrsto za smrt v plinski celici, Chesman v naspirtju z Bodenheimom že ve, da bo imel zagotovljeno mesto na prvih straneh časnikov. In vendar v obeh teh primerih, v katerih se literatura prepleta s podzemljem in podzemlje z literaturo, se ta slava v smrti imenuje tragedija pisateljev.

Jaša Levi

Maxwell in Ruth Bodenheim

DANES IN JUTRI

Novi slovenski grobovi na tujem

V Clevelandu so umrli: Jozef Brem... star 69 let, doma iz Loke pri Zidanem mostu...

let, rojen v Ameriki. - V Elm Grove je umrla Marija Sušteršič stara 60 let, doma iz vasi Mali otok pri Postojni.

V Bear Creeku je umrl Jancz Cestnik, star 70 let, doma iz Trbovelj; v East Palestine je umrla Marija Božič, stara 79 let, doma iz Godoviča pri Logatcu...

BERITE EDINI LETALSKI ČASNIK V DRŽAVI

AERO SVET

Izšla je 58. številka AERO SVETA v kateri je objavljen

NATEČAJ ZA ČRTICO IZ LETALSKEGA ŽIVLJENJA

Nagrade so: Prva nagrada . . . 35.000 din, Dve drugi po . . . 25.000 din, Tri tretje po . . . 15.000 din

Večino nenagrajenih črtic bomo odkupili Med drugim prinaša ta številka Aero sveta:

S HELIKOPTERJEM NA POMOČ reportaža o reševanju s helikopterjem

PENKALA - PRVI LETALSKI KONSTRUKTOR reportaža o talentiranem konstruktorju, ki si je zamislil nalivno pero in skonstruiral naše prvo letalo

ZANJ SONCE DVAKRAT VZIDE zgodba o pilotu, skromnem junaku iz druge svetovne vojne

ZADNJI SOVRAŽNIK razburljiv letalski roman v nadaljevanjih

NAJHITREJŠA LETALA SODOBNOSTI

POVELIČEVANJE LETALSTVA V ZDA tehnične vesti, zanimivosti, kolektar, križanke, humor itd.

VELIKI OTROŠKI NAGRADNI NATEČAJ V SLIKAH z naslednjimi nagradami:

KUPITE SE DANES AERO SVET Posamezna številka 10 din, Letna naročnina 240 din

NAROČILA: Poslovnica za propagando Vazduhoplovnog saveza Jugoslavije, Beograd, Uzun-Mirkova 4/I. - Tekoči rač. pri Nar. b. št. 101-T-318

Prijavitelje za risarski in plesni tečaj, ki ga odpira Centralna ljudska univerza, obveščamo: Prijavitelci oz. starši prijavljenih otrok naj se oglase po nastopnem redu v dvorani, kjer bo pouk, to je Trg revolucije št. 7-I, da se seznanijo z razporedom pouka.

Plesni tečaj: predšolski otroci v ponedeljek, 22. februarja ob 17, otroci roj v letih 1946 in 1947 v ponedeljek, 22. febr. ob 18, otroci od 8-14 leta v ponedeljek ob 18.30, mladinke (dijakinje) in žene v ponedeljek, 22. febr. ob 19. - Risarski tečaj: predšolski otroci v torek, 23. februarja ob 17, ostali prijavljeni v torek, 23. febr. ob 18.

Svoj obraz pomladit garantirano brez škodljivega učinka z uporabo kozmetične maske TEINT BELL.

KONCERTI

Leon Goossens, prvi obolst sveta, ki je priboril temu instrumentu vstop v koncertno dvorano, katerega so bili deležni doslej samo klavir, violina in violončelo, koncertira drevi s Slovensko filharmonijo v dveh koncertih (Cimmarosa in Strauss) Na tem koncertu se prvič izvaja sulta slovenskega skladatelja Karla Pahorja Istrijanka, ki je zgrajena na podlagi istrskih narodnih motivov. Poleg tega je na sporedu Haydnova mala uvertura in Ravelova sulta iz baleta Daphnis in Chloe, ki je že lani vznemirila mnogo zanimanja in odobravanja naših abonentov. - Vstopnice od 60 do 200 din popust za abonente 20 in 40 din.

DROBNI OGLASI

TRGOVSKA POSLOVODJA sprejmemo za obdobje trgovsko podjetje Šmarje pri Jelšah Ponudbe poslati občin z navedbo zadnjih zaposelitev. C 22

PODJETJE ZA PROIZVODNJO GRADBENEGA MATERIALA IN ZA GRADBENSKE STORITVE

RUDNIK GORNJI MILANOVAC

potrebuje naslednje uslužbence: gradbenega inženirja in starejšega gradbenega tehnika

Nastop takoj Stanovanje zagotovljeno Plačilo po sporazumu

RUDNIK prodaja:

OPEKO STREŠNO OPEKO GRANITNE KOČKE ROBNIKE vseh dimenzij GEODETSKE OZNAKE in drugo

kupi: 5-CILINDRSKI DIESEL MOTOR ZNAMKE LANCIA Ponudbe sporočite na gornji naslov 944

Kdor ljubi slovensko knjigo, se vpiše v Prešernovo družbo kot podporni član

SVOBODA KOČEVIJE

obvešča, da bo jutri, v torek, ob 19 v kinodvorani predavanje gov. Ivana Sinkovca, glavnega urednika Ljudske pravice-Borbe, o nekaterih važnih znanjih in notranjepolitičnih vprašanjih. - Vabiljen.

GLEDALIŠČA

DRAMA - LJUBLJANA

Ponedeljek, 22. febr. ob 20: Huxley: »Giocandin nasmehe. Abonma red 7 dramski. Torek, 23. febr.: Zaprto. Sreda, 24. febr. ob 20: Hochwilder: »Javni tožilec. Abonma red H. Cetrtak, 25. febr. ob 20: Hecht-Mac Arthur: »Prva stran. Abonma K. Petek, 26. febr.: Zaprto.

OPERA

Ponedeljek, 22. febr.: Zaprto. Torek, 23. febr. ob 19.30: Baletni večer. Abonma red A. Sreda, 24. febr. ob 19.30: Rossini: »Seviljski brivci. Abonma red F. Cetrtak, 25. febr. ob 19.30: Gluck: »Higeja na Tavridi. Abonma G. Petek, 26. febr. ob 19.30: Masseneti: »Werther. Gostovanje H. Franca. Abonma red Petek popoldanski. Sobota, 27. febr. ob 19.30: Gluck: »Higeja na Tavridi. Abonma B. Nedelja, 28. febr. ob 19.30: Dvořak: »Rusalka. Izven in za podočelje. Ker zapade v februarju 6 obrok abonmaja SNG, prosimo abonente, da poravnajo v mesecu marcu sedmi obrok in eventualne zaostanke.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališka pasaža

Sreda, 24. febr. ob 20: Mary Chase: »Harvey. Red Sreda. Vstopnice so tudi v prodaji. Cetrtak, 25. febr. ob 20: J. B. Priestley: »Cas in Conways. Zaključena predstava za LMS. Petek, 26. febr. ob 20: Irwin Shaw: »Pokopajte mrtve. Premiera. Izv.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

Ročne lutke Resljeva cesta 28

Ponedeljek, 22. febr. ob 15 in 16.30: Gostovanje v Trčiču Torek, 23. febr. ob 16: Gostovanje v Dolu pri Ljubljani Sreda, 24. febr. ob 14.30: Gostovanje in Vrnjini ob 17: Gostovanje v Borovnici. Cetrtak, 25. febr. ob 14: Gostovanje v Dobu pri Domžalah.

RADIO

Dnevni spored za ponedeljek, 22. febr.

5.30-7.30 Dobro jutro, dragi poslušalci! (Pospred glasbeni spored) - vmes od 5.30-5.45 Napoved časa, poročila, vremenska napoved, pregled tiska - 5.50-6.00 Jutranja telovadba - 6.30-6.45 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in radijski kolektar - 6.50 Objava dnevnega sporeda - 7.00 Za gostovanje - 7.25-7.30 Poročila - 12.00 Opoldanski orkestralni spored - 12.30 Napoved časa, poročila, pregled dnevnega sporeda in objave - 12.45 Zabavna glasba - 13.00 Fiontriji: Kaj, zakaj, kako? - Radio par: To, zato, takot - 13.15 Pisan spored glasbenih narodnih in umetnih pesmi - 13.50 Kulturni pregled - 14.00 Melodije za oddih in razvedrilo - 14.30 Radijske reklame - 14.40 Violinske skladbe Paganinija in Sarasateja - 15.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objave - 15.15 Zabavna glasba - 15.30 Solska ura za nižjo stopnjo: Nekaj o lepem vedanju - 15.50 V svetu opernih melodij - 17.00 Napoved časa in poročila - 17.10 Ritmi in melodije - 17.45 Iz kolektivov za kolektive - 18.00 Glasbeni mozaič - 18.25 Jezikovni pogovori - 18.40 Umetne in narodne pesmi poje zbor »Slavček« - Svobode Center iz Trbovelj pod vodstvom Jožeta Štrinjarja - 19.00 Radijski dnevnik in objave - 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame in vremenska napoved - 20.00 Radijska univerza: J. Halnz: Nastanek notranje oblasti v Srbiji - 20.15 6. izredni simfonični koncert Slovenske filharmonije, dirigent Bogo Leskovic, solist Goossens (London) (prenos iz velike Filharmonične dvorane v Ljubljani) - 22.00 Napoved časa, poročila in pregled sporeda za naslednji dan - 22.15-23.00 V plesnem ritmu: Sodelujejo: Plesni orkester Radia Ljubljana. 23.00-24.00 Oddaja Radia Jugoslavija za tujino na valu 327,1 m (prenos iz Zagreba).

RADIO KOPER

Ponedeljek, 22. februarja

11.30 Našim ženam - 13.45 Lahka in zabavna glasba - 14.30 S filmskega platna - 14.40 Zidano volje v porok - spored veselih slovenskih narodnih - 17.00 Iz glasbene zakladnice B. Papandopula; Boeansko kolo - svačlovsko (poje zbor Radia Sarajeva - dirigirja avtor) - 18.15 Pisan ponedeljkov glasbeni mozaič

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »KOMUNA«

Angleški film

Večna nevesta

Tednik

V glavnih vlogah: Peggy Cummins, Ronald Squire, Terence Morgan. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma

KINO »UNION«

Nemški film: »Srce lažljivo bije«. Brez tednika. Predstave ob 15, 17, 19 in 21.

Predprodaja vstopnic v obeh kinematografih od 9-11 in od 14 dalje.

KINO »SLOGA«: Amer. film: »Točno opoldne«. Tednik: Filmske novice št. 7. Predstave ob 16, 18 in 20. Ob 10 bo matineja istega filma. Predprodaja vstopnic od 9-11 in od 15 dalje.

KINO »SOCA«: Amer. film: »Fant s trobento«. Brez tednika. Predstave ob 16, 18 in 20.

Predprodaja vstopnic od 10-11 in od 15 dalje.

KINO »TRIGLAV«: Slov. film: »Vesna«. Tednik: Barok v Ljubljani. Predstave ob 16, 18 in 20.

Predprodaja vstopnic od 15 dalje. Danes zadnjikrat.

KINO »SISKA«: Amer. film: »Bojevit O'Flynn«. Filmske novice št. 3. Predstave ob 16, 18 in 20.

Predprodaja vstopnic od 15 dalje.

CELJE: »UNION«: Nemški film: »Srce lažljivo bije«. - »DOM«: Amer. film: »Steklena menažerija«.

BLED: Amer. film: »Williamsova karabinka«.

KAMNIK: Amer. film: »Zadeva Paradine«.

JESENICE: »RADIO«: Avstr. film: »Irena v zadregi«. Predstavi ob 18 in 20. - »PLAVZ«: Švedski film: »Pisala je eno samo poletje«. - Predstavi ob 18 in 20.

PTUJ: Slovenski film: »Vesna«.

MARIBORSKE VESTI

Dežurna lekarna: Ponedeljek, dne 22. febr. 1954: lekarna »Melje«, Meljska cesta 2.

RADIO

4.30-7.25 Prenos sporeda Radia Ljubljana - 7.25-7.40 Zabavni zvoki - 7.40-7.45 Za naše gospodinjice - 7.45-8.00 Nekaj skladb J. Straussa - 8.00-8.10 Poročila in vremenska napoved - 8.10-8.30 Domače pesmi za ples in razvedrilo - 12.00-16.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana - 16.00-16.20 Pesmi jugoslovan-skih skladateljev poje baritonist Marcel Ostashevski pri klavirju Ciril Cvek - 16.20-16.30 Melodije iz oper - 16.30 do 16.45 Pregled domačih dogodkov, vremenska napoved in točen čas - 16.45 do 17.00 Zabavna glasba, vmes objave - 17.00-23.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana.

KINO

PARTIZAN: Ameriški barvni film: »Ljubimice iz New Orleansa«.

UDARNIK: Ameriški barvni film »Divji sever«.

POBREŽJE: Zaprto.

STUDENCI: Zaprto.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE

Ponedeljek, dne 22. febr. 1954: Zaprto.

UMETNOSTNA GALERIJA, MARIBOR, STROSSMAYERJEVA ULICA 6

Razstava upodabljalčih umetnikov Slovenije. - Razstava je odprta v času od 7. do 28. februarja dnevno od 9. do 16. ure. Ustanove, kolektivi, organizirajo skupinske obiske. Razstavo vodstvo zagotavlja. Prijave za obiske poslati po telefonu na številko 25-45.

INICIATIVNI ODBOR

Zvezne zunanjetrgovinske zbornice

Uredba o združevanju gospodarskih organizacij, na temelju katere ustanovljamo Zvezno zunanjetrgovinsko zbornico, določa obvezno članstvo. V Zbornico se obvezno včlanijo, v skladu s predpisi te Uredbe, vse gospodarske organizacije, ki so vpisane v zunanjetrgovinski register gospodarskih organizacij, kakor tudi podjetja, ki so pooblaščenca ukvarjali se z inozemskim turizmom in so kot takšna registrirani.

Iniciativni odbor Zvezne zunanjetrgovinske zbornice poziva vse te gospodarske organizacije in podjetja, katerih včlanjenje v zbornico je obvezno, da se včlanijo najkasneje do 1. marca t. l. Prijave za članstvo pošljite Inicijativnemu odboru, Beograd, Studentski trg št. 15.

V prijavi je treba točno označiti ime in točen naslov podjetja, tekoči račun, telefon, brozovni naslov, kdaj je bila registracija izvršena in za katero izmed zunanjetrgovinskih panog.

INICIATIVNI ODBOR Zvezne zunanjetrgovinske zbornice

Obveščamo svoje potrošnike, da je bil z odlokom Mestnega ljudskega odbora Beograda izločen obrat za proizvodnjo kozmetičnih izdelkov iz podjetja

INDUSTRIJA HEMIJSKIH I KOZMETIČKIH PROIZVODA »BALKAN« - BEOGRAD

in da je bilo ustanovljeno novo podjetje:

INDUSTRIJA KOZMETIČKIH PREPARAT

Dahlia

S SEDEZEM V

BEOGRADU - MAKEDONSKA ULICA 14

TELEFON 20-714 (UPRAVA) IN Z OBRATOM V

PREŠERNOVI ULICI 14

TELEFON 41-233 IN 41-962

Prosimo naše potrošnike, naj se v prihodnje v zvezi s svojimi potrebami obrnejo na novo podjetje, mi pa se bomo trudili, da Vas vedno preskrbimo z našimi izdelki prvovrstne kakovosti po ugodnih cenah

TRIE

tovariši

ROMAN 3

Odvil je zavitek in postavil vsako steklenico posebej na jutranje sonce. Zarele so ko jantar. »To je naravnost čudovito,« sem dejal. »Kje neki si jih iztaknil, Otto?«

Köster se je zasmejal. »Zadeva je bila zamotana. Pripovedo desetletnik?«

Odkimal sem. »Kot šestnajst- in petdesetletnik hkrati. Nič kaj posebno.«

»Ternu praviš nič kaj posebno?« je menil Lenz. »Saj to je vendar višek vsega. S tem si suvereno premagal čas in živis dvojnjo.«

Köster me je pogledal. »Pusti ga, Gottfried,« je dejal potem. »Najstni dnevi močno vplivajo na samozavest. Zlasti zgodaj zjutraj samozavest, tem več je vreden, Robby. Ali te to nekoliko tolaži?«

»Ne,« sem odgovoril, »niti najmanj. Ko je človek končno kaj došločasno.«

»Otto, fant filozofira,« je dejal Lenz, »je že rešen. Tih trenutek premagal. Tih trenutek rojstnega dne, ko človek pogleda v svoje zenice in spozna, da je samo revno piščice. Zdad pa se lahko mirno lotimo našega vsakdanjega dela in namažemo staremu Cadillacu drobovje...«

Delali smo, dokler se ni zmračilo. Potem smo se umili in pre-

oblekli. Lenz je poželjivo pogledoval steklenice. »Kaj če bi eni zlomili vrat?«

»O tem mora odločati Robby,« je menil Köster. »Ni lepo, Gottfried, če človek obdarovancu tako nerodno namigne s kolom.«

»Se manj lepo pa je, če morajo darovalci trpeti žejo,« je odgovoril Lenz in odmašil steklenico.

Takoj je zadišalo po vsej delavnici. »Gromska strela!« je dejal Gottfried.

Vsi smo poduhali. »Sljajno, Otto! Človek se mora dvigniti v visoko poezijo, če hoče najti ustrezno primerjavo.«

»Škoda bi bilo, če bi to zlahkno kapljico pili tu v temni lopi,« je odločil Lenz. »Vesta kaj? Odpeljimo se nekam na večerjo in vzemimo steklenico s seboj. Izpraznimo jo v prosti naravi.«

»Imenitno!«

Potisnili smo stran Cadillaca, s katerim smo se popoldne ukvarjali. Za njim je stala čudna zadeva na kolesih. Bil je dirkalni avto Ottona Köstra, ponos naše delavnice.

Köster je bil ta avto, visokokrilno, staro podrtijo kupil svoj čas na javni dražbi za obložen kruhek. Strokovnjaki, ki so ga takrat videli, so brez obotavljanja izjavili, da je za prometni muzej zanimiv kos. Trgovec s konfekcijo Bollwies, lastnik tovarne ženskih plaščev in ljubitelj dirk, je Ottonu svetoval, naj napravi iz njega šivalni stroj. Köster pa se za vse to ni zmenil. Razdril je avto ko žepno uro in delal več mesecev pozno v noč. Nekega večera pa se je pojavil z njim pred barom, kjer smo navadno sedeli. Bollwies je je kar za trehuh držal od smeha, ko ga je spet zagledal, tako smešen je bil še zmeraj videti. Da bi se ponoreval, je ponudil Ottonu stavo. Staviti je hotel dve sto mark proti dvajsetim, če bi Köster sprejel dirko z njegovim športnim avtomobilom; - proga deset kilometrov, Ottonov avto ima kilometer naskoka.

Köster je stavo sprejel. Vsi so se smejali in obetala se je imenitna zabava. Toda Otto je storil še več; naskok je odklonil, stavo

pa mirno zvišal na tisoč mark proti tisoč. Bollwies ga je osuplo vprašal, ali naj ga odpelje v umobolnico. Köster je v odgovor samo pognal svoj avto. Oba sta takoj odpeljala, da bi tekmo končala. Bollwies se je čez pol ure vrnil tako zbeگان, ko da je videl morskо kačo. Molče je izpolnil ček in za njim še drugega. Avto je hotel na mestu kupiti. Köster pa se mu je posmehoval. Za vse na svetu ga ne bi bil dal. Naj pa je bil avto še tako brezhiben, na zunaj je bil še zmeraj podrtija. Za vsakdanjo rabo smo imeli zastarelo karoserijo, ki je temu avtomobilu kot nalašč pristojala; lak je bil odrgnjen, blatniki razprskani, streha stara najmanj deset let. Vse to bi bili lahko napravili bolje, pa smo imeli tehten vzrok, da smo pustili avto tak, kakršen je bil.

Avtu smo rekli Karl. Karl, cestno strašilo, Karl je sopihal po cesti.

»Otto,« sem dejal, »glej, žrtev se nam bliža.«

Za nami je nestrpno hupal težak Buick. Naglo nas je dohitel. Kmalu so bili blatniki vzporedni. Mož za volanom je brezbržno pogledoval proti nam. Njegov pogled je ošinil oguljenega Karla od vrha do tal. Potem je odvrnil pogled in že ni več mislil na nas.

Cez nekaj sekund pa je moral ugotoviti, da Karl še zmeraj vozi vzporedno z njim. Vzravnal se je, nas smeje pogledal in pognal svoj avto hitreje. Toda Karl se ni dal ugnati. Ko foxterier poleg doge se je še zmeraj, majhen in uren, držal bleščéče lokomotive iz niklja in laka.

Mož je krepkeje stisnil volan. Bil je ves iz sebe od presenečenja in zančljivo je stisnil ustnice. Videti je bilo, da nam je hotel zdaj pokazati, kaj zmore njegov avto. Pritisnil je tako močno na pedalno, da je izpuh začvrčal ko poletno polje. polno škrančkov. Toda vse je bilo zaman; ni nas mogel prebiti. Ko začaran se je oguljen in pritlikavi Karl držal poleg njega. Mož se je presenečeno ozrl po nas. Ni mogel razumeti, da se pri hitrosti dobrih sto kilometrov ne more otresti te stare podrtje. Presenečeno je pogledal na svoj brzinomer, ko da nekaj ni v redu. Potem pa je na vso moč pognal svoj avto.

Tolmin bo kmalu dobil urbanistični načrt

Že letos bodo začeli z zazidavanjem praznih površin v raznih delih mesta

Tolmin se iz leta v leto hitreje razvija in postaja vse bolj gospodarsko in kulturno središče Tolminske. Spričo tega je v mestu vsak dan večja stiska za prostor. Večina raznih organizacij, usta-

nov, uradov in šol, ki jih je v Tolminu vedno več, ima prostore v neprimernih in majhnih zgradbah, kar ovira njihovo normalno delovanje.

Letos bodo strokovnjaki v Ljubljani izdelali generalni urbanistični načrt mesta, ki se je dole razvijalo nenačrtno kot večina ostalih mest v naši državi. Na osnovi urbanističnega načrta bodo že letos začeli z zazidavanjem praznih površin v mestu.

Najprej bodo zgradili novo zgradbo zdravstvenega doma, ki ima sedaj prostore v neki baraki. Prihodnje leto pa nameravajo začeti graditi upravno poslopje Narodne banke, ter sedeža okrajja, kjer bo dobil prostore tudi ljudski odbor mestne občine Tolmin. Da bi preskrbeli stanovanja za pri-

bližno 60 družin, ki ga sedaj zmanjšujejo, bodo zgradili tudi več stanovanjskih zgradb. En stanovanjski blok bo za svoje potrebe zgradila tudi garnizija JLA.

Iz Tolmina

V času od 11. do 18. februarja so se rodili trije otroci (vsi trije dečki). Poročila sta se Ivan Draksler, gradbeni delovodja in Terezija Košir, delavka. Umrl je 58-letni Franc Škocič, kmet.

17 milijonov dinarjev za komunalno dejavnost

Lani je LO mestne občine Tolmin porabil za komunalno dejavnost na svojem področju približno 17 milijonov din. Vrednost izvršenih del pa je znatno večja, ker so vsa dela brezplačno opravili člani množičnih organizacij, ki so prispevali tudi precej raznega materiala.

V samem Tolminu so uredili mestne parke, ceste in pločnike. Iz snežne pomoči, poslance iz

Iz Velikega Gabra na Dolenjskem

Po uspešnem sadjarskem tečaju, ki ga je priredil s sodelovanjem drž. posestva na Grmu sadjarsko-vinogradniški odbor Okrajne zadrzne zveze v Novem mestu konec januarja, so v raznih krajih že začeli resno razmišljati o napredku dolenjskega sadjarstva. Tako so te dni v Velikem Gabru zaključili tridnevni semensko-sadjarski tečaj, ki ga je obiskovalo nad 30 kmečkih fantov in deklet. Tečaj so vodili strokovnjaki Okrajne zadrzne zveze, Kmetijska zadruga Vel. Gaber je ustanovila poljedelski semenarsko-sadjarski odtsek, v katerega so izvolili tri zadrznike.

BRALCINAM PIŠEJO

Nekaj o dijaškem domu v Slovenjem Gradcu

Dolgo so se za zaprtimi vrati dijaškega doma v Slovenjem Gradcu nemoteno godilo nepravilnosti in klice nekoga, ki bi jih razkrinkal. Pretekli teden pa se je vendar odločil nekdo, ki je napravil potrebne korake. Upravnik dijaškega doma in vzgojitelj sta v dobi svojega režima zadnja tri leta napravila več prekrškov, ki delajo sramoto vsem poštenim vzgojiteljem. Dijaški dom smatrate za vir dohodkov in za kraj udobnega življenja, saj so dijaki brezplačna delovna sila za razne privatne usluge. Kljub temu pa so deležni manjših dohodkov s strani omenjenih dveh vzgojiteljev. Kje visijo zavese, ki so bile nakazane dijaškemu domu? V upravnikovem stanovanju! Kdo posluša radio, ki je last dijaškega doma? Upravnik v svojem stanovanju! Lep vzgojitelj! Dijaki nosijo vsak dan drva, ki so last dijaškega doma, gospe vzgojiteljevi in gospe upravnikovi, ki jih na debelo kurita. Razen tega pa sta prejeli obe stranki tudi denar za kur-

javo in ko so bili še bont, tudi bone v vrednosti 5000 din. Celo kuharica kuri dijaška drva.

Lani je bil upravnik dijaškega doma postavljen tudi za upravnika Počitniške otroške kolonije v Opatiji. Tudi tam si je privoščil na račun otrok in njihovih staršev. Vzel je s seboj ženo in otroka, in še vzgojiteljevo ženo in dva otroka, da so se v Opatiji vsi skupno lepo imeli. Zvečer sta hodila z ženama na zabavo, kakor so povedali ostali vzgojitelji, oni pa so bili pri otrocih in pazili celo na njune majhne otroke.

V slovenjgraškem dijaškem domu so tudi klofute dobrodošlo vzgojno sredstvo. In tako »vzgojajo« otroke, ki so socialno najslabšeji in med njimi partizanske sirote.

Ni mogoče na kratko naštetih več pregreh omenjenih dveh vzgojiteljev.

Z gorenjem trdimu, da taki vzgojitelji nimajo mesta med nami. Ljudska oblast bo podvela vse, da bosta za takšne nepravilnosti kaznovana. -el-

Kam je privedlo tako poslovanje?

Ze bivša »Ljudska pravica« je pisala o nepravilnem poslovanju Kmetijske zadruga na Vel. Trnu, kjer so lani porabili obratna sredstva za nakup avtomobila, ki ga niso potrebovali. Pa ne samo to. Avtomobil, za katerega so plačali 805.000 din, je bil več v popravilu kot pa v obratu. Nazadnje so modri možje, ki so dali nalogo za nakup tega avtomobila, sklenili, da je treba avtomobil prodati. To so tudi storili in zanj seveda niso dobili toliko, kolikor so »ami plačali, da ne govorimo o velikih stroških popravila, karambolu na cesti, pri čemer je bil ubit konj itd., itd.

Tako poslovanje nekaterih ljudi, ki so odločali o poslovanju zadruga, je privedlo tako daleč, da je bila zadruga likvidirana. Sedaj se člani

sprašujejo, če občina Vel. Trn res ne more imeti svoje zadruga (KZ Leakovce je namreč odprla svojo poslovavnico na Vel. Trnu). Mislim, da jim je na vprašanje lahko odgovoriti: Občina Vel. Trn ima lahko svojo zadrugo, samo voditi jo morajo ljudje, ki lahko podprejo svoje osebne koristi koristim skupnosti.

Značilen je primer Debevc na Vel. Trnu, ki še danes vedri pod zadrugo firmo. Vodi namreč poslovavnice zadruga gostilne in mesnice, ki pa z zadrugo nimajo nobene zveze. Kajti zadruga je likvidirana in tov. Debevc bi moral po vseh predpisih zapreti oba obrata ter prositi za registracijo privatne gostilne odtodno S. F.

Lani skoraj 3 milijone din za partizanske sirote

Od blizu 1.500 partizanskih sirot, kolikor jih je v Tolminskem, je pomoči potrebno približno 700 otrok brez staršev, ki se šolajo ali pa učijo raznih obrti. Lani so izdali stanje skoraj 3 milijone din. Približno 2 milijona dinarjev je prispeval iz proračuna OLO Tolmin, ostalo pa so dala nekatera podjetja in okrajna obrtna zbornica. Le-ta je nabavila za vajence v internatu razne opreme in oblačil ter ostalih potrebščin v vrednosti 350.000 din.

Mnogim partizanskim sirotam omogoča OLO študij in jim redno pošilja štipendijo, oziroma jim plačuje vzdrževalnino. Te pomoči so deležni tudi vajenci v internatih. Obrtna zbornica je lani pri raznih podjetjih in obrtnih delavnicah na Tolminskem preskrbela zaposlitev za 42 mladeničev, ki so prišli iz šol in se sedaj učijo raznih obrti. Zaposlitev bodo preskrbeli tudi tistim otrokom brez staršev, ki bodo letos končali šolanje. M. D.

Občni zbor Zveze borcev v Šentvidu

V Šentvidu so se zbrali člani terenske organizacije Zveze borcev na občnem zboru. Iz poročila predsednika smo sicer slišali kakšne naloge ima organizacija Zveze borcev, vendar je bilo ugotovljeno, da jih je zelo malo izvršilo. Vzrok nedelavnosti je bil v tem, da člani odboru niso dovolj pomagali. Razprava je bila zelo plodna in konstruktivna in so člani dali mnogo predlogov novemu odboru, ki bo lahko izdelal podrobni načrt dela.

V prvi vrsti je bilo sklenjeno, da bodo zbrali ves zgodovinski material iz NOB, vse spomine, vse dogodke, ki pričajo o boju ljudstva v tem delu proti okupatorju. Iz tega materiala bodo sestavili zgodovino, ki se je bodo posluževale tudi naše šole pri pouku. Urediti je treba kartoteko odlikovanj, posvetiti več skrbj vojnim sirotam.

Prvi zvončki na Primorskem

Letošnja zima je bila zaradi hude burje zelo ostra. Sedaj je burja skoraj popolnoma prenehala in je bilo že več dni sonnih. Začeli so se prvi zvončki, ki jih otroci nabirajo. Tako so prve letošnje zvončke prinesli v šolo otroci iz Gradlišča pri Vipavi, ki leži ob strmem, toda sončnem poboju Nanosa.

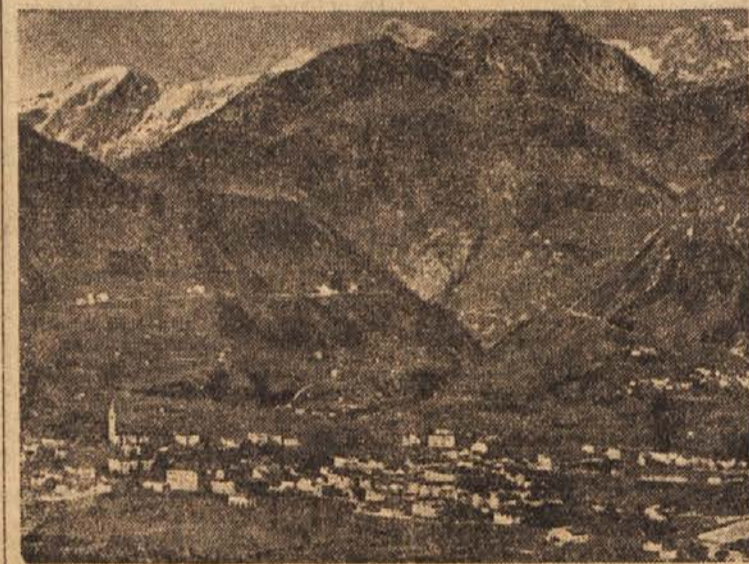
Ali nam strokovni ozki filmi niso potrebni?

V Sloveniji vprašanje strokovnih filmov še ni rešeno

Povsod v Sloveniji, prav tako tudi v kočevarskem okraju, posvečajo veliko skrb strokovnemu izobraževanju ljudi na podeželju. Številna predavanja so dobro obiskana. Okrajni odbor ljudske tehnike v Kočevju si je po dolgem času spet opomogel in želi prispevati k tehnični vzgoji kmetijskega prebivalstva. Kmetijsko tehnična komisija je priredila po kmetijskih združenih in šolah 15 predavanj iz kmetijske s predavanjem kmetijskih filmov. Skupno je ta predavanja obiskalo 1265 ljudi. Udeležba je bila povsod več kot zadovoljiva.

Vendar pa nastajajo kljub najboljši volji tehnične težave, ki se zdijo na prvi pogled nepremostljive. Glavni odbor ljudske prosvete Slovenije je organiziral centralno izposojevalnico filmov, kjer je zbral ozke filme z vseh področij. Ta izposojevalnica razpolaga z nekaj sto ozkimi filmi, vendar je izbira zelo skromna. Filmii so večinoma še iz predvojnih let, slabe vsebine in tehnično zaostali ter zastareli. Predvsem primanjkuje kmetijskih filmov, saj jih je le nekaj 6 primernih za predavanje. Upravičeno lahko vprašamo, kako da nimamo več povojnih kmetijskih filmov, saj snemanje le-teh ni povezano s previsaokimi stroški. — Stroške bi lahko krle kmetijske ustanove, posestva ali pa Kmetijski raziskovalni zavod iz proračunskih sredstev. Tudi društvo kmetijskih inženirjev in tehnikov bi se moralo bolj zavzeti za to stvar. Nujno je, da v doglednem času pričemo snemati strokovne kmetijske filme, ki bodo kmetijskim strokovnjakom na podeželju pri tehnični vzgoji v veliko pomoč.

Založba Kmečka knjiga je sklenila, da bo posredovala centralni izposojevalnici nabavo kmetijskih filmov pri tujih predstavništvi. Res je, da sedaj izposojevalnica kdaj pa kdaj

Od vsepovsod

Okrajni odbor LU v Postojni je organiziral tečaj za strojeplasje, ki se je pričel že prve dni decembra 1953. Pri zadnjem tečaju je najboljši tečajnik napisal 248 zlogov v petih minutah brez napak. Žal, da se tečajja ne udeležuje več deklet, ki so namučena v raznih ustanovah in podjetjih.

Kmetijsko-gospodarska šola v Smarju pri Jelšah, ki se je pričela v začetku januarja, zelo dobro napreduje. V šolo se je prijavilo 25 fantov in 25 deklet. Obisk je zelo dober. Čeprav imajo posamezni učenci do dve uri hoda v šolo. Posebno jih zanimajo gospodarski predmeti, ki jih poučujejo strokovnjaki iz Kmetijske šole v Šentjurju. Splošne predmete pa

poučujejo domači učitelji. Dekleta pa so posebno navdušena za kuhanje.

Izpitni komisiji za strokovne izpite administrativnih uslužbencev v raznih ustanovah v Postojni se je prijavilo 6 kandidatov, ki so prvi opravili zadovoljivo predpisane izpite. Vsi prijavljeni so bili iz ustanov v sezanskem okraju. Minulo nedeljo je gostovala v Beltičnih dramska skupina Gasliškega društva iz Veržeja, ki je nastopila z burko »Maksel«. V dvorani Zadrzne doma se je zbralo precej ljudi, ki so bili s prireditvijo zadovoljni.

Uspeh beltičskih smučarjev. Dasi-ravno na področju Beltinec ni terena za to športno panogo, vendar so mladi smučarji, pionirji, zelo aktivni. Vso skrb jim posveča tov. Štelc, učitelj. Na okrajnem tekmovanju TVD Partizan v Mačkoveh so mladi beltiški smučarji osvojili kar štiri prva mesta.

Uspešega roditeljskega sestanka se je v Beltinih udeležilo okoli 230 ljudi. Na sestanku so razpravljali o vzgojnih problemih, o uspehu v prvem polletju; ugotovili so, da sta vzrok slabih rezultatov preobremenjenost otrok doma in slab socialni položaj. —jo—

Član CK ZKJ tov. Boris Ziberl je predaval v četrti dne 18. februarja v Postojni v kino dvorani o revizionizmu marksizma in o poskusu revizionizma pri nas, ki ga je pričel Džilas.

IZUD v Dolici je pretekli mesec že šestič nastopil s svepovrsto »Pesem s ceste«. Igralci so gostovali v Sentljudu in Starem trgu pri Slovenjem Gradcu.

Pretekli teden so v Dolici pričela obiskovati tečaj tudi kmečka dekleta. Obiskuje ga približno 30 žensk. — M. Z.

Pred nekaj dnevi so doliški volivci zbrali. Razpravljali so o različnih vprašanjih. Med drugim je bilo govora tudi o elektrifikaciji, ki zelo dobro napreduje. Upajo, da bodo v jeseni že v vseh hišah tega okolisa svečili z elektriko. Mnogo je bilo tudi govora o izobraževanju kmečkih mladin, o davkih, o sodobnem kmetovanju itd.

V zvezi z reorganizacijo KDZ v Jurju ob Pesnici, ki je prešla pod upravo novoustanovljenega splošnega kmetijskega gospodarstva s sedežem v Jurju ob Pesnici, so le-tam ustanovili kmetijsko zadrugo z o. j. Ustanovili so naslednje odtake: kmetijskega, živinorejskega, obrtno-trgovskega, kreditno-hranilnega in strojni odtsek. Doslej se je v zadrugo vpisalo 35 članov. Ljudje se pa za njo precej zanimajo in upajo, da se jih bo kmalu prijavilo več. — T.

Pevski zbor »Miroslav Vilhar« v Knežaku je bil ustanovljen lani oktobra. Pevci, ki jih je bilo tedaj 30, so se 29. novembra prvokrat predstavili. Ko je bil pevovodja premeščen, je tudi delo zbora prenehalo. Pevci so pa zaposlili tovariša Beriša, pevovodjo v Ilirski Bistrici, da bi jih vodil. Sedaj zbor, ki šteje 40 pevcev, lepo napreduje; vsi pevci imajo isto željo, hkrati slovensko pesem. Zboru bosta pomagali KZ v Knežaku in Ljudska prosveta v Postojni. — J. G.

vseh krajev države, po velikih snežnih zametih v zimi 1951/52, so zgradili štiristanovanjsko zgradbo, ki je stala blizu 12 milijonov din. Razen tega so izvršili generalno adaptacijo poslopja Sveta za notranje zadeve, za kar so porabili 8 milijonov din, ter obnovili zgradbo otroškega vrta.

Ob pomoči uprave za ceste in s sodelovanjem vaščanov so popravili višedi žični most v Kamnem, ter mostove v Poljubinu in Volčah. V vseh vaseh občine so spravili v red javno razsvetljavo, v Volarjih pa so uredili kanalizacijo. Razširili in utrdili so tudi 4 kilometre ceste iz Tolmina v znano partizansko vas Zadlaze-Cadrg. V vseh vaseh so popravili stave za živino, zgradili nekaj novih in izvedli rajonizacijo planin in pašnikov. Zlati delavci so bili prebivalci Zatočina, ki imajo najbolje urejene pašnike v okraju. Ob pomoči množičnih organizacij, zlasti Zveze borcev, so uredili tudi grobišče padlih borcev v Tolminu. M. D.

Ptujčani bodo postavili spomenik narodnemu heroju Jožetu Lacku

Ze nekaj let se pripravlja mestni odbor Zveze borcev v Ptuj, da postavi narodnemu heroju Jožetu Lacku spomenik. Prvotni osnutek je naredil arhitekt Jože Plečnik. Realizacija načrta, ki bi zahtevala tudi ureditev bližnje okolice, bi bila predraga in je bil zato osnutek odložen.

Po mnogih razgovorih in ogledih so izbrali za spomenik prostor pred poslopjem okrajnega gledališča v središču mesta. Osnutek predvideva ureditev celotnega Slovenskega trga in predelavo fasade gledališča tako, da bo vse harmonično skladno s trgov, ki predstavlja najlepšo zaključeno enoto srednjeveškega Ptuja.

Izdelavo spomenika je prevzel

V Zagorju so se zbrali člani ZK

Zagorje, 21. febr. Danes je bila v Zagorju letna konferenca organizacije Zveze komunistov. Na njej so obravnavali razna politična in gospodarska vprašanja. Zlasti so razpravljali o vzgoji mladine in zaposlitvi žena v gospodarstvu. Glavno vprašanje pa je bilo politično ideološka vzgoja članov, ki je pogoj za uspešno delovanje organizacije.

Člani so kritizirali razne slabosti posameznih članov, kakor tudi celotne organizacije v Zagorju ter sprejeli sklepe za boljše delo v bodoče. S konference so poslali resolucijo CK ZKS, v kateri obljubljajo, da se bodo tudi v naprej prizadevali, da bo njihovo delo uspešno. H.

mladi kipar Savinšek. Ker so stroški za regulacijo trga in ureditev fasade gledališča predvideni na več milijonov dinarjev, je bilo na zadnjem sestanku sklenjeno, da bo spomenik odkrit leta 1955 in sicer ob desetletnici osvoboditve Ptuja. Delati pa bodo začeli že letos.

Najbrž, da bo hkrati z odkritjem spomenika predana svojemu

namenu tudi velika dvorana kulturnega doma, ki bo prav tako nosila ime po Jožetu Lacku. Odtoda za gradnjo je hotel začeti delati že lani, zaradi zavlačevanja projektantov iz Maribora pa načrta ni mogel uresničiti. Ptujčani pričakujejo, da bo projekt, ki ga sedaj izdelujejo v Ljubljani, do pomladi gotov in da bodo lahko začeli zidati.

Brez izdatne pomoči bodo ljudske knjižnice shirale

Novo mesto Zalostno je brati v našem dnevnem tisku, da so knjižarne in njihova skladišča polna knjig, mnoge podeželske ljudske knjižnice pa si ne morejo kupovati novih knjig, ker nimajo za to nobenih sredstev. V 62 ljudskih knjižnicah novomeškega okraja je 25.722 knjig, od katerih pa odpade skoraj ena šestina na mestno ljudsko knjižnico v Novem mestu. Knjižnica v Jelševcu ima n. pr. komaj 96 knjig, v Korinju samo 40, v Knežji vasi 52, na Vel. Cirkniku 56 knjig, v Dobrovi 34, Dobrnici 76, na Drči 150 knjig itd. Komaj da te knjižnice še lahko imenujemo z njihovim prvim imenom. Skromno bogstvo, ki ga hranijo, so ljudje ponekod že po pet — in celo šestkrat prebrali! Da se taki bralci razočarani obračajo od domače knjižnice, je več kot razumljivo.

V letošnji zimi so imele knjižnice po zadnjih podatkih okrajnega odbora Ljudske prosvete

1908 bralcev, izmed teh so na prvem mestu kmečka dekleta in fantje, ki radi segajo po lepi knjigi. Največ je zanimanja za leposlovna dela; predvsem so iskani domači klasiki, mnogi starejši ljudje pa najraje berejo — mladinske in pionirske knjige. Zal še te mnoge knjižnice nimajo veliko, kar pa je na njihovih policah, je marsikje obredilo že vse hiše v vasi ali trgu. Da že vse hiše v vasi ali trgu, da vsaj deloma ustregle številnim prošnjam manjših ljudskih knjižnic in njihovih bralcev, je Okrajni ljudski odbor prosvete nakupil 500 knjig in jih razdelil ljuje. Najlepše uspehe so dosegle pokazale v svojem delu knjižnice v Šentjernej, Stopičah, Otočcu, Mokronogu, na Mirni in še ponekod. Priznanje zaslužijo knjižničarji-učitelji, ki skrbno pazijo na knjige. Zal so prejšnjaleta nekateri knjižničarji-mladinčiči zaradi malomarnosti precej knjig razgubili. V načrtu je okrajni knjižničarski tečaj, da bi se mlajši knjižničarji seznanili s strokovno platjo tega lepega dela.

Redki pa so odbori občin, ki mislijo na nujno potrebno pomoč brez katere so ljudske knjižnice na Dolenjskem obojene na žano. Ispolnostno hiranje oz. propast. Ispolnostno hiranje knjig v nobenem primeru ne more biti vir dohodkov za nakupovanje novih, so-kov za nakupovanje knjig. Ponekod razmeroma dragih knjig. Ponekod so lani posamezne kmetijske zadruga pomagale knjižnicam s skromnimi prispevki za nakup novih knjig.

Treba je storiti nekaj več. Knjižnicam bi morali zagotoviti vsaj nakupovanje domačih novih knjig in najboljših prevodov, če hočemo nuditi ljudem iz tako pomoči morala zagotoviti iz svojega proračuna. Zaman je sicer govoriti o boju proti zaostalosti, alkoholizmu, vražam itd. — če celo domača ljudska knjižnica znanja željni mladini in razvedrila potrebni ljudem ne more nuditi drugega, kakor desetkone prebrane knjige. —el-

Pred množico Črnomalčanov in gosti iz Ljubljane ter Novega mesta je v petek dopoldne predsednik okrajnega odbora Zveze borcev v Črnomlju France Košir odkril spomenik padlemu narodnemu heroju Janku Starhi